

Fanzin za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti

ISSN 1855-6434

julij 2014

leto VII

Jašubeg en Jered

Novice iz Drugotnosti

#31

Ilustracija: Mark Jordan - Asari

Jašubeg en Jered

ISSN 1855 - 6434

Fanzin za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti

Izdajatelj in urednik:

Bojan Ekselenski

Ljubljanska cesta 5A, 3000 Celje

+386 40 642 356

bojan.ekselenski@gmail.com

www.drugotnost.si

Sourednik in oblikovanje:

Andrej Ivanuša

Borštnikova 33, 2000 Maribor

+386 41 732 342

andrej@andros.si

www.andros.si

Lektoriranje:

Meta Ärväthyyll

Društvo Zvezdni prah Maribor

Stritarjeva 24, 2000 Maribor

www.zvezdni-prah.si

Copyright © 2014 društvo Zvezdni prah

Vse pravice pridržane.

Besedila, slike in oblikovne rešitve

je prepovedano kopirati na kakršenkoli

način brez dovoljenja izdajatelja.

NOVOPEČENI

■ Kje ste novi avtorji?

Verjamem, da je v Sloveniji precej ljubiteljev in ljubiteljic fantazije, znanstvene fantastike in hororja, ki imajo tudi ustvarjalno energijo. Žal nimamo nobenega periodičnega glasila, ki bi redno objavljalo in s svetovanjem pomagalo avtorjem pri njihovih prvih korakih v svet ustvarjalnosti. Prav Jašubeg en Jered torej orje ledino.

■ Kaj lahko avtorji pričakujete?

Vsako delo bo šlo skozi nekaj rok. Prvo sito je pravopisno, torej skladnja in pomenoslovje. Nadalje gre skozi vsebinsko pretresanje. Ne bomo iskali napak, temveč kvaliteto. Objavili bomo dve ali tri najkvalitetnejše zgodbe. Objavili bomo zgoščeno oceno vsakega prispelega dela, pri čemer bomo avtorjem svetovali, kako naprej.

■ Kam poslati svoje umetnine?

Svoje umetnine pošljite na e-naslov:

bojan.ekselenski@gmail.com

PREBERITE V TEJ ŠTEVILKI ...

Tudi to številko pričenjamo z uvodnim modrovanjem, s spekulativnimi novicami v rubriki *O Življenju, Vesolju in sploh Vsem*. Vse skupaj smo začeli še z *Vesoljskim humorjem*. Želimo vam obilo užitkov pri branju. *Predvsem pa brez panike* (hvala ti, Douglas Adams).

⇒ *Več na straneh od 3 do 5.*

Rubrika *Poročamo* vsebuje le en sam prispevek. Vsekakor ne moremo mimo desetega Grossmannovega festivala v Ljutomeru. Po oceni bralcev revije MovieMaker je to eden izmed petih najboljših sci-fi/horror festivalov na svetu..

⇒ *Več na straneh od 6 do 7.*

Tudi tokrat je Bojan pregledal kar lepo število filmov na TV, v kinu ali na DVD in jih skrbno ocenil. Spremenil je način ocenjevanja in je sedaj ena enotna ocena v razponu od 1 do 10. Tokrat so na vrsti Godzila (2014), The Amazing Spider-man 2, Transforms: Age of Extinction in Maleficent.

⇒ *Več na straneh od 8 do 11.*

V rubriki *Prebrano za vas* je Bojan prebral in ocenil dve knjigi slovenske avtorice z umetniškim imenom Annalight Night, ki jo po domače kličejo Teja Gale iz serije Uslužbenka, to sta Uslužbenka Zmaja in Uslužbenka Smrti. Obstaja še tretja Uslužbenka Senc, a o tej kdaj drugič.

⇒ *Več na straneh od 12 do 13.*

V rubriki *Pogledi* sta dva članka, ki na prvi pogled nimata nič skupnega z znanstveno fantastiko. Sicer pa prinašata informacije o realnem svetu, ki nas obkroža in meji na bizarno fantazijo, ki si jo težko zamisli še tako bolna misel norega pisatelja. V prvem prispevku je govora o tem, da obstaja na svetu mož, ki živi življenje iz svojega ZF romana (Iz vojaške fantastike v realni svet). Drugi pa o tem, kako je Služba državne varnosti v Jugoslaviji za agente pridobila ustvarjalce rock glasbe (ZF in rock glasba 2). Prvega je pripravil Andrej Ivanuša, drugega pa Tihomir Jovanović Tika iz Beograda.

⇒ *Več na straneh od 14 do 17.*

V rubriki *Izobraževanje* nas Bojan popelje v svet izdelave e-knjige z različnimi programi v obliko ePUB.

⇒ *Več na straneh od 18 do 25.*

Najpomembnejše vedno prihranimo za konec - ZF&F&H zgodbe! V tej številki objavljamo: Frank Roger, Belgija - Kolidiranje matematike in piva; Vid Pečjak, Slovenija - Podobe iz prihodnosti, zgodba Kupola in zgodba Armada Združene Evrope; Andrej Ivanuša, Slovenija - Kamikaza za Kvangman; Marko Vitas, Slovenija - Slike z razstave (eros-tanatos) in Bojan Ekselenski, Slovenija - Privezan.

⇒ *Več na straneh od 26 do 39.*

Zadnja stran je namenjena vabilu - razpisu za zgodbe za objavo v naslednji številki zbirke zgodb ZVEZDNI PRAH 3.

OCENJEVALNI STANDARDI

Spremenjen je način ocenjevanja. Za vsa področja je uvedena enotna ocena in je v razponu od 1 do 10. Podocene so ukinjene, je samo ena ocena. Če je ocena med 1 in 3 je izdelek pod vsako kritiko, v razponu od 4 do 6 so povprečni izdelki. Razpon od 7 do 10 je prihranjen za dobre in najboljše.

U-VOD(E)

Bojan Ekselenski

V zadnjem času sem zapazil zaskrbljujoče razprave vodilnih v slovenski književnosti ter delu literarne in bibliotekarske stroke. Gre za debato o tem, kaj naj in predvsem česa naj slovenske knjižnice NE kupujejo. Del književne stroke, karkoli že to pomeni, je namreč dvignil glas proti temu, da bi knjižnice kupovale domače žanrske izdelke. Poudarek je na pridevniku domač. Pri tujih so tiho, saj so vir zaslužka nekaterih založb. Vzrok temu je po njihovem mnenju podpovprečna umetniška (nič)vrednost in partizanska produkcija.

Ne bom se mudil okoli mestoma ne preveč okusne debate, ki kaže silno aroganten odnos do tistih, ki jim posredno plačujejo rezine kruha. Podal bom osebno mnenje, glas nas malih, ki vse skupaj večinsko plačujemo s plačevanjem davkov. Javni interes SE plačuje preko davkov. Že sam pridevnik – javno – pove, da gre za nekaj občega.

V knjižnice v krizi zahajajo vsi sloji prebivalstva, ki želijo brati. Struktura izposojenega gradiva je precej odvisna tudi od letnega časa. Tako so v poletnih mesecih bolj »na udaru« knjižice, ki jim »stroka« daje precej negativen predznak. Ljudje si za na plažo pač izposodijo kaj lahkotnega, za sprostitev in prav je tako. Meditacije o trpeči slovenski duši pač ne sodijo med razvedrilno čtivo. Morebiti bi lahko vodilni v stroki doumeli, da razvedrila ne kaže enačiti s šundom.

V knjižnice zahajajo tudi ljudje, ki nimajo denarja za nakup knjig. Nekdo z minimalno plačo, ki je ni prejel že nekaj mesecev, nima niti za žepnico, kaj šele za kaj konkretnjšega. A ker ima tudi ta oseba pravico do branja, gre v knjižnico in si želeno literaturo izposodi. Morebiti si v knjižnici izposoja samo žanrsko literaturo, saj v literarnih zgodbah pozabi na okrutni vsakdan. IN ima vso pravico do tega in nihče z vrha Olimpa mu nima pravice pridigati, kaj je zanj primerna literatura. On živi to, kar oni sanjajo v svojih hermetičnih meditacijah.

Ampak - za mnoge v slovenski literarni stroki pomenijo tovrstne izposoje skoraj grožnjo slovenskemu nacionalnemu interesu. Toda slovenski nacionalni interes ne smemo in ne moremo enačiti s parcialnimi interesi ozke elite, kjer en drugemu priznavajo elitnost. Ponovimo skupaj: KNJIŽNICE SO ZARADI JAVNEGA DOBREGA.

Javno dobro pa MORA BITI dosegljivo vsem, ne glede na status. VSI, ki zahajajo v knjižnice imamo pravico do zadovoljevanje svojih bralnih želja. Nihče nam nima pravice pametovati, kaj je in kaj ni za nas dobro.

Seveda pa si moramo naliti čistega vina. Veliko slovenskih, predvsem majhnih, založb producira podpovprečne izdelke po nadpovprečno visoki ceni. Strinjam se, da je treba uvesti določene kvalitativne standarde, vendar jih je treba uvesti silno previdno.

Morebitno ocenjevanje primernosti odkupa knjig za knjižnice ne sme biti v rokah zgolj stroke, ker bi to predstavljalo smrtni udarec slovenski žanrski literaturi. Naših knjig ne spus-

tijo v knjigarne (vsi vemo za astronomske rabate in ostala bremena, da knjige potem obležijo v skladišču), zdaj bi nas odstranili še iz knjižnic. Avtorji, ki ustvarjamo izven t.i. visoke literature in nismo udomačeni v kraljestvu subvencij, nismo neobdigrateba, temveč smo sestavni del kulturnega bogastva. Vsa naša dela niso pofl, saj drugače nekateri ne bi dosegli dobrih izposoj. Moja knjiga Vitezi in Čarovniki: Votlina skrivnosti je že več kot leto dni na lestvici TOP 5 na Biblosu, kar je dokaz, da slovenski žanrski avtorji le nismo inferiorni. Arogantna trditev, da nimamo dovolj kvalitetnih bralcev in je treba publiko izobraževati, je silno nesramna do večine slovenske populacije, ki dejansko plačuje vso to književno veselico.

Javna sredstva so od nas vseh, ne samo od elite. Ni problem bralstva, da večina t.i. »vrhunskih« književnikov obleži v prahu. Saj tudi mnogi slovenski žanrski izdelki obležijo v prahu, a velik del njih je nastal mimo javnega financiranja in so manjše »proračunsko« breme.

Zdaj pa nagradno vprašanje?

Kdo bo bedel nad kakovostjo ponujenih knjig? Knjige ne moreš oceniti tako, da prešteješ število strani, težo, ceno in vsečnost naslovnice. Knjigo je treba prebrati in to zahteva fizični čas. Nadalje je tu še osebno okus. Ko nekdo reče, da sploh ne bere fantazije in v isti sapi trdi, da je fantazija pofl, samega sebe negira in nogira. A takšnih je v stroki kar precej. Koliko ljudi bi bilo potrebnih, da bi prebrali vse, kar se ponudi knjižnicam? Poleg tega je literarna kvaliteta večkrat v nasprotju s popularnostjo. 50 odtenkov sive zagotovo ni literarni presežnik. Tudi izgubljeni simbol ni. Da sta obe knjigi tako brani, je posledica tudi črednega nagona in evforije. Obe knjigi v nas udarjata z vseh polic, ker so zadaj založbe z novci. Če bi izgubljeni simbol napisal kakšen ekonomski tehnik Janez Pesnik (ime in priimek sta izmišljena), bi gotovo ostala na veji zavrtnitve.

Skratka, odgovora za jasna merila, kaj naj knjižnice odkupujejo, ni in za zdaj en more biti. Najprej je treba najti primereno formulo, da bodo primeren kvalitativni filter že same založbe. Problem je ravno pri njih. Mnoge ne premorejo sposobnega urednika, lektorja, niti oblikovalca. Veliko jih je »one man band«, celo brez približno primerne izobrazbe in kar je še huje, brez občutka za to, kaj je dober obrtniški izdelek. In to ni OK. Saj veste – knjiga je najprej obrtniški izdelek in šele potem je lahko tudi umetnost. Njihova kalkulacija temelji na 50–60 izvodov, prodanih knjižnicam. V tem magazinu ves čas bentim nad obrtniško nezadostnostjo domačih založb. Z mnogimi sem se celo sporekel, ker vem, da obrtniško nezadostna dela ne bi smela ugledati luči dneva. Tu je treba delati – izobraževati, svetovati, pomagati. Zavzemajmo se, da bodo v knjižnicah obrtniško korektni izdelki. Pustimo ljudem, naj berejo. A mnoge, zlasti manjše založbe, potrebujejo pomoč in izobraževanje, kako pripraviti obrtniško celovit izdelek.

Ste pripravljeni?

Izdaje SF&F knjig v Sloveniji do julija '14

Na spletnem portalu e-knjig BIBLOS.LIB, spletna eknjižnica in eknjižgarna, je devet knjig v kategoriji ZF&F. Od tega kar pet knjig iz serije Vitezi in Čarovniki Bojana Ekselenskega – Votlina skrivnosti, Duhovi Alderverga, Zadnji boj Zeolije, Vzpon indigo otrok in Indigo novi svet. Preostale štiri pa so: David

Benjamin – Sedem; Marjan Tomšič – Uroki polne lune I; Matjaž Štrancar – Modra droga in druge zgodbe; Vojko Gorjan – Planetarium in krajsa dela iz zapuščine.

V kolikor pogledamo v COBISS je v slovenske knjižnice v istem obdobju prišlo 14 del slovenskih avtorjev. Večina tega so knjige v e-obliki. Ne-elektronske so Janez Jurca: Potepanje s čarovnikom; Vanja Osterc: Dublin; Danila Žorž: Ukleti

angel; Natalija Nanevska Đuričič : 314; Silvester Vogrinec: Do konca in naprej; in Annalight Night (Teja Gale): Uslužbenka smrti, ki je prvi del sage Uslužbenka. V kratkem pričakujemo še knjigo Julia Doria: Metropola 4114

Vse skupaj s tujimi avtorji je bilo v slovenščini v preiskanem obdobju od začetka letošnjega leta pa do vključno julija izdanih okrog 60 knjig. /Andrej Ivanuša/

Novice iz sveta Vitezov in Čarovnikov

Konec maja je, malce pred rokom, izšla E-knjiga **Vitezi in Čarovniki: Vzpon indigo otrok**. Knjiga je eden najboljšežnejših slovenskih leposlovnih del, saj z dodatki obsega 1300+ strani. Tudi same vsebine, torej brez dodatkov, je za 900+ strani. Knjiga je nastaja na osnovi prvenca **Vitezi in Čarovniki: Indigo otroci**. Ker sem se zavedal, da za zahtevno publiko ne bo dovolj samo uredniško in slovnično očiščen original, sem se lotil konkretne razširitve zgodbe. Najpomembnejša razširitev je neposredna navezava na uspešnico **Vitezi in Čarovniki: Votlina skrivnosti**. Slednja je že več kot eno leto na lestvici TOP 5 na knjigarniškem in knjižničnem portalu BIBLOS. Ob tej priložnosti sem skupnosti daroval izvirnik Vitezi in Čarovniki: Indigo

otroci. Knjiga je seveda brez dodatkov, a je uredniško in slovnično počiščena. Vsebine je 700+ strani.

Proti koncu julija je izšla še druga E-knjiga sage **Vitezi in Čarovniki: Indigo novi svet** (naj dodam; Vitezi in Čarovniki: Votlina skrivnosti je predzgodba). Na 760 straneh je za okoli četrtno razširjena zgodba in dodatki so na novo spisani in primerno razširjeni. Ekskluzivno je ob koncu dodano celo prvo poglavje tretje knjige sage – Vitezi in Čarovniki: Vladavina indigo otrok.

Knjige so že na platformi Biblos po zelo ugodnih cenah.

31. Slovenski knjižni sejem bom počastil z izdajo **Kronika Atlantide: Imperij sončnega boga**. Novele združuje dve temeljito razširjeni kratki zgodbi, ki sta že izšli na Hrvaškem in v Jašubeg en Jered. Za dobro mero bo takrat izšla tudi novela **Vitezi in Čarovniki: Padeč cesarstva**. Dogajanje je postavljeno

skoraj 2500 let pred Vitezi in Čarovniki: Votlina skrivnosti.

NOVO! Spletni portal **www.samozaolozba.eu** je moja nova poslovna stran. Portal **vitezicarovniki.com** je na novo narejen. Starega so sesuli spletni kriminalci. Po novem so na njem **vsii dodatki** izdanih knjig, obširni dražilniki (ePub in pdf) in **brezplačna knjiga Vitezi in Čarovniki: Indigo otroci**. Zraven so tudi vse tri številke Biltena.

Na novo je narejen še portal tega fanzina **drugotnost.si**. Namen njegove izdelave je preprost – v času mojega dopusta so kriminalci popolnoma uničili prejšnjo verzijo portala. Nov portal ni narejen z Joomla, temveč s HTML 5. V dognednem času bo nov portal primerno razširjen, saj je zdaj na njem samo najnunejša vsebina na precej osnovni podlogi.

/Bojan Ekselenski, samozaolozba/

PLANET HUMORJA

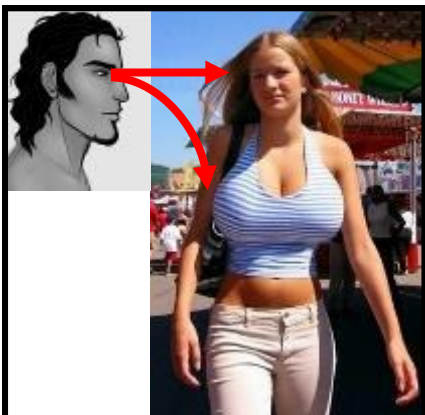

KISIK

Učna ura kemije na osnovni šoli.

Učiteljica: »Kisik je nujen za življenje, brez njega ne bi mogli dihati. Odkrili so ga leta 1773.«

Učenec: »Še dobro, da smo se rodili po letu 1773, drugače bi bili vsi mrtvi.«

Einsteinova teorija je dokončno dokazana!
Masivna telesa ukrivljajo pot svetlobe.

KAKO JE MLEČNA CESTA VIDETI Z MARSA!

Zanimivo! Zato je torej čokoladni keks
Maksimus boljši, če je surov.

NISEM TE POZABIL, POŠTARČEK MOJ!

O UFOTIH

Zagotovo ste se vprašali zakaj ufoti na Zemlji vedno pristanejo v največji divjini?

Odgovor je res preprost. Zamislite si, da potujete svetlobna leta daleč čez vesolje. Če vas pritisne na malo potrebo, bi zares pristali sredi največjega mesta na Zemlji?

EDEN IZMED PETIH NAJBOLJŠIH HORROR/SF FESTIVALOV NA SVETU (Moviemaker Magazine) Poročilo pripravil Andrej Ivanuša

Vau, preživeli smo! Desetega po vrsti in tudi pocukrano zombie četvorko v soboto. Zombiji, ki plešejo?! Prosim vas lepo! Ampak, povem vam, da je bila res »kul«. Drugače! Super! Zabavno!

MED 5 NAJBOLJŠIH NA SVETU

Revija Moviemaker Magazine iz ZDA je Grossmannov festival fantastičnega filma in vina uvrstila na seznam »5 Coolest Horror/Sci-Fi Film Festivals in the World« po izboru bralcev te revije. Seznam je bil objavljen v številki, ki je izšla v decembru 2013.

Revija, ki je najbolj brana na področju neodvisne filmske produkcije na svetu, vsako leto objavi seznam najboljših filmskih festivalov na svetu v desetih posebnih kategorijah. V kategoriji najboljših 5 festivalov grozljivk in znanstvene fantastike na svetu so bralci med zmagovalce izglasovali tudi Grossmannov festival, ki mu družbo delajo Fantastic Fest (Austin, ZDA), Mile High Horror Film Festival (Denver, ZDA), Sacramento Horror Film Festival (Sacramento, ZDA) in Shriekfest (Los Angeles, ZDA).

Vsekakor smo lahko ponosni na organizatorje festivala, ki so s svojim predanim delom in duhovitimi idejami privabili pozornost poznavalcev iz vsega sveta. Letošnji deseti festival je samo še potrdil njihovo zagnanost in kvaliteto.

Povabili so 26 gostov, kar je res zavidljivo število. Prikazali so, če sem pravilno preštel, 61 kratko- in dolgo-metražnih filmov. Ob tem so bile še razstave, delavnice, maskiranje v zombije, zombi-zumba, četvorka zombijev in še več. Povem vam, da je festival prerastel v gigantsko mašinerijo.

FILMSKI PROGRAM

Sestavljen je bil iz številnih področij. Otvoritveni film je prikazal napore, težave in prepreke pri ohranitvi prvih filmskih zapisov dr. Karola Grossmanna, cineasta po katerem se festival imenuje. Za nagrade HUDI MAČEK so se potegovali filmi SAMURAJ/DER SAMURAI (Nemčija 2014), scenarij in režija: Till Kleinert, NEBEŠKA IZMENA/ISTENI MUSZAK (Madžarska 2013), scenarij in režija: Márk Bodzsár; NIMFA/MAMULA (Srbija 2014), režija: Milan Todorović; KANAL / THE CANAL (Irska 2014), scenarij in režija: Ivan Kavanagh.

V kategoriji Grossmann Grindhouse so bili videni filmi ČUDOVITI LJUDJE / BEAUTIFUL PEOPLE iz Italije (2014), TEMNO MORJE / MAR NEGRO iz Brazilije (2013), GLOBOK SPANEC / SONNO PROFONDO iz Argentine (2013 in MRTVI 2 / THE DEAD 2: INDIA iz Velike Britanije).

Foto: www.prlekija-on.net

Pod skupnim imenom Štiri desetletja kričeče kovine smo se spomnili dveh kulturnih filmov METAL HURLANT: KRONIKE / METAL HURLANT CHRONICLES (Francija, Belgija, 2012) in HEAVY METAL (Kanada, 1981).

Na jubilejnim festivalu so se s častnim hudim mačkom za življenjsko delo poklonili srbskemu režiserju in scenaristu Đorđetu Kadijeviću, avtorju številnih nepozabnih filmskih mojstevin in pionirju fantastičnega filma na področju bivše Jugoslavije. Med filmske velikane se je vpisal že s prvcem, mračno vojno dramo Praznik, ljubitelji fantastike pa ga najbolj poznajo po kulturnem TV filmu Veščica (Leptirica), prvi jugoslovanski grozljivki. Tako smo videli kar štiri njegove filme.

V rubriki Fantastična obzorja smo videli ČASOVNI PRESKOK / TIME LAPSE iz ZDA (2013), RACIJA 2 / THE RAID 2 (Indonezija, ZDA; 2014) in film PIONIRJI GROZE / PIONEERS OF HORROR iz Češke (2013).

HRUPNI MAČEK je postregel z 11 filmi (bralca opozarjam, da to niso bile grozljivke), SLAKOV HUDI MAČEK prav tako z enajstimi, v rubriki Melies d'Argent smo si ogledali 19 kratkih filmov, Začarani kino je postregel z nadaljnjimi petimi filmi, ki jih sicer že poznamo (npr. Indiana Jones, Gremlini, itd.), huje je bilo v Šok dok z dvema res grozljivima dokumentarnima filmoma, nadaljevalo se je v Torture Garden s petimi. Zaključili smo Na fantastični strani Alp s tremi in v Kino Klopoteč s šestimi filmi, ki pa niso bile grozljivke!

VINSKI PROGRAM

Letos so ponovno izbirali najboljšo vino festivala, ki je na zaključni prireditvi razglašeno za Vinskega šampiona Hudega mačka. Nagrado je podelil vinski strokovnjak Darrel Joseph. Seveda pa ni šlo brez vinske kraljice Špele Štokelj.

SPREMLJEVALNI PROGRAM

Kategorije so bile Glasbeni program, Vse divje bande Zorana Smiljanića, Mother and Dirty Children, Zavodnik, (predstavitev romana Dejana Ognjanovića) delavnice (MALA DELAVNICA ANIMACIJE, spoznavanje skrivnosti ustvarjanja animiranih filmov z Mitjo Mančkom, MALA DELAVNICA GROZE, snemanje kratkih žanrskih filmov med festivalom, IGRALSKE DELAVNICE z Žigo Čamernikom), Skupina Štajn in Cloud Architecture Studio, Subkulturna tržnica, Zombi zumba, Zaključna prireditev in Zombi četvorka.

Res je! Ta zadnja zadeva pa je bila vredna ogleda in udeležbe. Totalno noro! Na zaključni dan festivala so se na Glavnem trgu v Ljutomeru podirali rekordi z Zombi četvorko, v kateri so bili udeleženi plesni paru v cvetu razpadanja. Takšnega zombi spektakla res še ni bilo! Upajmo, da so uspeli podreti Guinnessov rekord v plesanju četvorka za zombije!

Ocenjujem, da si je festival prislužil ne samo oceno med najboljših pet, temveč No.1 ON THE TOP OF THE WORLD. Kapo skupaj z lasmi in kožo dol pred organizatorji festivala. Tudi možgane lahko razsujemo!

NAGRADE FESTIVALA

Na slavnostni zaključni prireditvi jubilejnega desetega Grossmannovega festivala fantastičnega filma in vina so bile številne nagrade. Med njimi:

- hudi maček za najboljši celovečerni film: NEBEŠKA IZMENA (Isteni Múszak; Madžarska; 2013; režija: Márk Bodzsár).
- posebna omemba: ASMODEXIA (Španija; 2014; režija: Marc Carreté).
- častni hudi maček za življenjsko delo je dobil srbski režiser Djordje Kadijević, avtor številnih filmskih mojstevin in pionir na področju fantastičnega filma v Jugoslaviji.

Filmska fantastika je zelo provokativen žanr. Na trenutke se mi zdi, da bi bilo za vse nas veliko bolje, če bi bilo obratno – če bi živeli v fantastičnem svetu, v katerem bi imeli festival realnosti.
(Djordje Kadijević ob podelitvi nagrade).

- Slakov hudi maček - najboljši kratki film PODZEMNA GARAŽA (Subterraneo; Španija; 2013; režija: Miguel A. Carmona)
- Melies d'Argent - nagrada Evropske federacije festivalov fantastičnega filma (nominacija za nagrado za najboljši evropski fantastični kratki film): 24 UR Z LUCIJO (24 horas con Lucia; Španija; 2013; režija: Marcos Cabotá).
- Vinski šampion Hudi maček - najboljšo vino po izboru gostov in obiskovalcev ŠIPON 2012 (Vino-gradništvo družina Kos)

Več o nagradah in festivalu pa najdete na njihovi spletni strani www.grossmann.si.

GODZILA GODZILA

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o filmu

Warner Bros., Legendary Pictures, Disruption Entertainment
15. maj 2014 (Slovenija)
Dolžina: 123 minute * PG-13

Režiser:

Gareth Edwards

Scenarist:

Max Borenstein (scenarij), Dave Callahan (zgodbina)

Igralci:

Aaron Taylor-Johnson, Elizabeth Olsen, Bryan Cranston, idr.

Kratek opis

Akcijski film o najznamenitejši mega opici/stroju/japonski legendi.

Ne bom zanikal – rad imam velike pošasti, ki alegorično prinašajo silno preprosto sporočilo – človek lahko še tako uničuje in tepta naravo, prej ali slej se bo našla naravna sila, ki bo sposobna človeštvo streti v prah nebeški in z njim pognojiti solato.

Zadnji ameriški poskus oživitve Godzile izpod taktirke Rolanda Emmericha je bil bolj tako-tako. Sicer zabaven ob kokicah, a je zaposlil nekako 12 možganskih celic.

Nova izdaja je bistveno boljša, saj se je oklenila izročila izvirnika. Malce starejši smo v bivši Jugi dobili v takratne kinodvorane dozo Godzile. Japonci so od leta 1954 dalje posneli preko 20 filmov in mnogi so se postarali bolje, kot bi glede na letnik izdelave pričakovali. Pač natančni samuraji.

Nova verzija se dogaja v sodobnosti, ko odkrijejo nenavadno velike zarodke. Potem se zgodi nesreča v jedrski elektrarni. Končno se pokaže velikanski molj. V ZDA pa se pojavi še ena takšna ogromna spaka. Ugotovijo, da se ti dve spaki želita združiti, in to rav-

no v Los Angelesu. A na zabavo pride še nekdo – Godzilla. Vse tri megaspake imajo za človeško oboroženo silo učinkovito orožje – EMP. Vsa mogočna, v toliko podobnih filmih nepremagljiva ameriška vojska izpade slabše od tabornikov s papirnatimi letali. Destrukcija je odlično prikazana.

Bistvo filma pa ni demonstracija ameriške vojske (slišita, M. Bay in R. Emmerich?), temveč samouravnljivi mehanizem narave. Ljudje smo v teh procesih samo drobna nadloga z omejenim vplivom.

V zaključnem obračunu med pošastmi smo ljudje samo priče in imamo precej pičel učinek na izid.

Film v sebi nosi veliko sporočil. Opozarja na nespametno uničevanje narave, na vtikanje nosu tja, kamor človeški nos ne sodi, in seveda povsod očitno nemoč človeka proti silnosti naravnih procesov, ko ti dobijo epske razsežnosti. Morebiti bo koga zmotila prisotnost nekaterih logičnih lukenj, ki pa jih ni toliko, da bi motile pripoved. Velik plus je poklon japonskemu izvirniku.

Film ocenjujem z novo metodo – z ocenami od 1 do 10.

OCENA IN KONKLUZIJA

8/10

Priporočam ogled in obdržite vklopljene možgane. To je inteligenten film o pošastih, poln res odličnih posebnih učinkov. Film je v navadnem ali 3D načinu. 3D ne prinaša neke posebne dodane vrednosti, a si ga je fino pogledati.

NEVERJETNI SPIDERMAN 2 THE AMAZING SPIDER-MAN 2

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o filmu

Marvel Enterprises, Avi Arad Productions, Columbia Pictures
24. april 2014 (Slovenija)
Dolžina: 141 minut * PG-13

Režiser:

Marc Webb

Scenarista:

Alex Kurtzman, Roberto Orci

Igralci:

Andrew Garfield, Emma Stone, Jamie Foxx, Dane DeHaan, Paul Giamatti, Sally Field, Embeth Davidtz, C. Thomas Howell, idr.

Kratek opis

Pajkasti mož znova rešuje mesto in svet pred zlobnim zlobcem.

Ko se je pred leti iztekla trilogija Spider-Man, sem bil nad vsemi tremi izdelki precej navdušen. Malce so prinesli igralci, malce odličen režiser in malce bolj odrasla zgodba. Skratka, fina stripofilmska izkušnja.

Potem pa je prišel Neverjetni Spider-Man. Že predfilm me ni navdušil. Niti v kino nisem šel in sem si omissil DVD, ko je bil malce cenejši. Sem se zmotil? Ne. Neverjetni Spider-Man je bil po mojem mnenju nepotreben film.

Zdaj je prišel istoimenski film z zaporedno številko 2. Nisem bil ravno na trnih. Šel sem si ogledat 2D verzijo. Skepsa od prej!

Ampak sem bil na koncu prijetno presenečen. Spider-Man se mora tokrat soočiti z Electrom in Rhinom. Poleg vsega pa mora reševati še svoje osebne probleme in ves čas ga vleče k mični Gwen Stacy.

V filmu imamo zbirko človeških slabosti in soočenje z njimi. Liki so spretno izvedeni in niso lepenkaste nakaze iz prvenca. Pohlep, želja po pozornosti, želja po ljubezni, aroganca, maščevalnost in še kaj se najde na seznamu tega filma. Za začimbo je precejšnja doza humora, ki malce popestri precej temačno vzdušje. Vsekakor to ni film za deco pod 12 let.

OCENA IN KONKLUZIJA

7,5/10

Torej gre za zelo dobro izkušnjo, ki jo kazi mestoma posiljen humor, malce nelogičnosti, a vse to ne skvari dobro speljane in z alegorijami nabite zgodbe. Končno je neko nadaljevanje preseglo izvirnik in dalo upanje, da bo naslednji del vreden ogleda. Neverjetni Spiderman 3 zagotovo bo. Preveč cekina se je steklo v žepe kravatjarjev, da ne bi molzli licence. Če je molža kvalitetna, nimam nič proti.

<>

Magazin JeT

Opisi in recenzije

Dogodki na sceni

Napovednik

Pisana beseda

Stik z Drugotnostjo

DRUGOTNOST

Virtualni svet znanstvene fantastike, fantazije in drugih dimenzij

www.drugotnost.si

Kar ni mogoče najti v tej številki, je zagotovo na naši spletni strani.

Tudi stare številke Jašubeg en Jered od prazgodovine (beri: od prve številke) do danes in to v PDF!

TRANSFORMERJI: DOBA IZUMRTJA

TRANSFORMERS: AGE OF EXTINCTION

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o filmu

Paramount Pictures, Hasbro, Di Bonaventura Pictures
26. junij 2014 (Slovenija)
Dolžina: 165 minut * PG-13

Režiser:

Michael Bay

Scenarist:

Ehren Kruger

Igralci:

Mark Wahlberg, Nicola Peltz, Stanley Tucci, idr.

Kratek opis

Roboti iz daljne galaksije so znova izbrali Zemljo za prizorišče njihove bitke. Ljudje pa naj bi bili ob tem le statisti. Moja babica bi rekla: »Malo morgen!«

Med nas je treščila četrta verzija robotskega raztura. Po treh delih vreščanja Shie LaBeoufa so nam prinesli malce neodgovornega izumitelja Cadea Yeagerja, ki ga igra Mark Wahlberg. Za obvezen par jošk poskrbi njegova »odgo-

vorna« hči Nicola Peltz kot Tessa Yeager. Mar bi Mark ostal na Planetu opic in bi bil mir na transformerskem nebu. Tako pa je tu pravi Jegermajster, saj je na trenutke celo jekleno močan in blokira udarce megarobota.

Naj kaj zinem o vsebini. Ta govori o neodgovorni firmi, ki si omisli družčino zasebnih robotov in kovine, iz katere so narejeni transformerji. Kovini je ime, uganili ste, transformij. Ker je v prejšnjem delu crknil šef decepticonov, si ga na novo izmislijo kar z robotsko reinkarnacijo. Ko zadeve dosežejo vrelišče, se po nekaj razsutih stavbah in še česa pojavijo celo nekakšni dinozavrski transformerji.

O logiki, smislu in prostaškem marketingu na vsakem koraku ne bi izgubljal besed. To je film z enim samim smislom – predvajati zaporedje reklam za ameriške vrednote bibličnega pasu in potrošniške izdelke, ki se pojavljajo skoraj v vsakem kadru. Ker so ZDA že dovolj zbombardirali, so ustvarjalci raztur izvozili v Azijo, konkretno na Kitajsko, saj jim gre očitno na jetra njihova gospodarska rast. Notri so vse klasične Bayeve začimbe, celo preveč jih je.

Film se kar vleče in nikakor ga noče biti konec – kot čakanja v zobozdravstveni ordinaciji. Tehnikacije so spodobne, največkrat so same sebi namen. Igra je silno povprečna, še najboljši so roboti. Ti nas vsaj nočejo preslepiti, da gledamo film za ljudi z IQ nad 25 (ali starejše od 8 let (evropska mera), oziroma 12 let (ameriška mera)).

Dajmo se posvetiti konkluziji, ki je bridko kruta. Števec se je ustavil na samo

OCENA IN KONKLUZIJA

4/10

Pa še to samo zato, ker imajo roboti več karizme od ljudi. Edini namen filma je zgolj v tem, da odklopite 99% možganov in uživate v transformacijah, destrukciji in se režite logičnim črnim luknjam. Vsaj jaz sem se ... Pri naslednjem poskusu bom manj prizanesljiv!

ZLOHOTNICA MALEFICENT

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o filmu

Roth Films, Walt Disney Pictures
15. maj 2014 (Slovenija)
Dolžina: 97 minut * PG

Režiser:

Robert Stromberg

Scenarista:

Linda Woolverton,
Charles Perrault

Igralci:

Angelina Jolie, Elle Fanning,
Miranda Richardson, Sam Riley,
idr.

Kratek opis

Na novo napisana klasična pravljica o Trnuljčici z dodanimi specialnimi efekti.

Zlohotnica je na novo spisana Zlohotnica je na novo spisana klasična pravljica o Trnuljčici. Disney jo je splovil v animirani obliki leta 1959. Očitno se jim zdi, da je čas za ponovno obuditev. Za naslovno vlogo so dobili Angelino Jolie, za ostale pa ne tako znane igralce in igralke.

Lahko bi rekli tudi pohotnica z zlomljenimi krili, a je zadeva precej zabavnejša. Vse skupaj se začne kot še en dan v raj. Na eni strani imamo pravljico deželo z bolj ali manj srčkanimi bitji, na drugi strani je človeško kraljestvo brez srčkanosti, a z

obiljem pohlepa in želje po vladavini. Pač sporočilo v skladu s sodobno mantro soočenja človeške želje po dominaciji z naravo okoli nas.

Zlohotnica, še mlada in navihana vila, največja svoje vrste, sreča Roberta, drobnega tatiča, ki je ukradel dragocen kristal. Med njima se splete nekaj, za kar Zlohotnica misli, da je ljubezen.

Ostareli kralj se odloči, da bogastvo pravljice dežele pripada človeštvu, njemu. Zbere vojsko in krene v napad. A Zlohotnica ga z bitji svoje dežele porazi. Kralja doleti umiranje in takrat obljubi nagrado tistemu, ki uniči Zlohotnico. Robert, zdaj nepomemben služabnik na dvoru, se spomni svoje ljubezni. Pride v pravljico deželo, uspava Zlohotnico, ji odreže krila in poteši kraljevo željo po maščevanju. Zlohotnica pobesni zaradi prevare in ponižanja. Robert postane kralj, rodi se mu hči Aurora in Zlohotnica jo med krstom uroči, svojo deželo pa obda s trnjem. Pravljica se sprva nadaljuje, kot veli original, kmalu pa se preusmeri v drugačno pripoved in drugačen konec.

Komu je film namenjen? Majhnim otrokom gotovo ne. Je predolg, ima nekaj strašljivih tonov in ves čas visi nekje vmes. Odrasle bo zmotilo, ker so vse filmske poškod-

be brez krvi. Ko nekomu zlomiš krila, ga bo mučilo kaj več od prehodnega glavobola.

Če si zaželite malce vizualne poslastice, se sprostite in uživati v dovolj tekoči pripovedi, ki jo suvereno vodi A. J., potem je OK ogled. Priporočam 3D.

Teta Konkluzija je rekla ...

OCENA IN KONKLUZIJA

6,5/10

Film je sicer vizualna poslastica, tudi igra Angelina Jolie je nadpovprečna, a preostali so zgolj podporni liki brez posebne karizme. Je kriv režiser ali scenarist? Kdo ve in komu mar? Zgodba prereže s pravljicnimi klišeji, a naniza klišeje novodobnosti. Humorni vložki so malce posiljeni in večkrat neprimerni. Za konec pa nam natrosijo še nekaj ne preveč logičnih mimosukov.

USLUŽBENKA SMRTI & USLUŽBENKA ZMAJA *ANNALIGHT NIGHT ALIAS TEJA GALE*

Za vas bral Bojan Ekselenski

USLUŽBENKA SMRTI

Spravil sem se k branju knjige dijakinje Teje Gale, ki si je nadela umetniško ime Annalight Night. Mogoče sem storil napako, ker sem najprej prebral Poljub Črnega jezera, saj mi nato je pri branju pod prste gledal duh videnega. Zgodba znova govori o vojni, tokrat med angeli in nekakšnimi vampirji, ki to niso. Seveda so zraven tudi pravi vampirji. Znova je notri ljubezen med predstavnikoma nasprotujočih si vrst, znova imamo adolescenčno žensko bitje, ki je nekaj posebnega, znova so dvorci ene in druge strani. Tudi način podajanja zgodbe je podoben. Gre za čistokrvno urbano fantazijo. Znova se dogaja v nedefinirani anglosaški deželi z angleško zvenečimi imeni. Pa duhovi strašijo? Kljukica.

Ja, beseda znova se ponavlja, a to ne pomeni, da je knjiga slaba. Njene najlepše odlike so lepo vodeni liki in tekoča pripoved. Dialogi so živahni, mnogokrat začinjeni s posrečenimi komentarji, ki še poudarijo naravo likov. Od zgodbe ne gre pričakovati umetniškega presežka, a komu mar?

Med branjem sem se imel fino, nikoli me niso ustavile debilnosti in po zaprtju zadnje strani me je premagala želja po branju nadaljevanja – Uslužbenke Zmaja. Morebiti so nekateri deli zgodbe narejeni malce naivno, predvidljivo in pokažejo na avtoričino neizkušenost, kajti nikjer nisem čutil resne uredniške roke (kar pa ni njen problem, temveč založnikov).

Vsekakor so to najboljša priznanja mladi avtorici, ki, upam vsaj, ne bo opustila pisanja. Dajmo torej realno oceno, ki mora iti preko osebnih občutkov:

**VSEBINA
OCENA IN KONKLUZIJA
6/10**

Dobro branje.

USLUŽBENKA ZMAJA

Uslužbenko zmaja sem si prisvojil takoj zatem, ko Uslužbenko zmaja sem si prisvojil takoj zatem, ko sem »obračunal« s smrtjo. Vedel sem, kaj dobim, in bil sem celo pozitivno presenečen. Čeprav Uslužbenka Zmaja v ničemer ne odstopa od koncepta Uslužbenke smrti, je delo bolje napisano in sem pri branju še bolj užival. Vidi se, da je avtorica pridobila nekaj izkušenj in jih znala vkomponirati.

Zgodba se nadaljuje tam, kjer se je končalo, s smrtjo Smrti. Ravno ta moment mi je eden od zabavnejših vsebinskih prebliskov. Resnično – kako ubiti Smrt? V tej zgodbi v pripoved kmalu vstopi Mor(g)ana, ki ni to, kar naj bi bila. Na našem svetu pustošijo vampirji,

Naslov	Uslužbenka Smrti
Avtor/ica	Annalight Night alias Teja Gale
Založnik	Založba Murano, 2012 http://zalozbamurano.weebly.com/
Fizični opis	248 strani, A5, mehka vezava
ISBN	978-961-6883-05-4
Cena	27,00 €
FB avtorice	https://www.facebook.com/teja.gale

vampirski netopirji, ki brez vodstva Smrti ne morejo »kvalitetno« opravljati svojega dela, Angel se zaplete z Morano, vse ji polzi iz rok. Pojavi se nova vrsta – uslužbenci Zmaja. Prvič srečamo tudi mrtve vrhovne anjele in razkrije se Angelina usoda. Nanjo pade nalo- ga, da najde novo Smrt, pretresajo jo čustvene zadeve in mora se naučiti leteti. Kar veliko za deklico, ki še ni dopolnila 18 let.

Ne bom vam kvaril užitka s preveč vsebine. Zgodba je vodena precej bolj zanimivo kot Uslužbenka smrti, dialogi so enako zabavno speljani in novi liki so dobra popestritev. Pravzaprav komaj čakam, da grem v knji- žnico po zadnji del ...

Morebiti kakšna zamera – delo z ničimer slogovno ne odstopa od prvenca. Nekateri elementi bi bili lahko bolj izpeljani, kar znova kaže na pomanjkljivo ured- niško delo.

VSEBINA
OCENA IN KONKLUZIJA
7/10

Precej dobro branje.

Skupna ocena tega, kar sicer ni v avtoričini domeni, a je za kupce knjige še kako pomembno, je ocena pod- pore.

Spletna podpora je generična in glede na vsebino zasluži več. Naslovnici sta spodobni. Seveda ne morem mimo tega, da ne obstaja v cenovno privlač- nejši E-obliki.

Naslov	Uslužbenka Zmaja
Avtor/ica	Annalight Night alias Teja Gale
Založnik	Založba Murano, 2012 http://zalozbamurano.weebly.com/
Fizični opis	224 strani, A5, mehka vezava
ISBN	978-961-6883-06-1
Cena	26,50 €
FB avtorice	https://www.facebook.com/teja.gale

PODPORA OCENA IN KONKLUZIJA

3/10

Slab nakup za zahtevano vrednost.

Naj razložim to svojo precej kritično oceno. Omenjeni knjigi iz serije Uslužbenka sta del trilogije, ki jo je mogo- če najti v nekaterih knjižnicah. Žal prijazna in marljiva deklica ni kriva, da obema knjigama manjka malce ure- dniškega čiščenja in urejanja (to je opazneje v prvi knji- gi, druga je bolj spisana – avtoričina zasluga).

Nadalje avtorica ni kriva, da knjige ne moremo kupiti v knjigarnah, niti za to, da je ni v e-obliki. Če bi bila vsaka od 200+ strani debelih, mehko vezanih A5 knjig po 10 € (ali vsaj v e-obliki), bi ji takoj namenil svoj denar. Že zaradi podpore, ker si jo glede na bralni vtis zasluži. Zagotovo bi kupil v paketu vse do zdaj izdane knjige (trilogija Uslužbenka + Poljub Črnega jezera). Žal pa zaradi na platnicah zapisanega zneska za knjige ne bom odštél niti evra. Zakaj? Nakup trilo- gije bi me stal nezaslišanih 81 € (ja, prav ste prebrali, založba hoče povprečno za vsak izvod mehko vezane 200+ strani A5 knjige nezaslišanih 27 € - G. R. R. Mar- tinove, nekako 8x debelejše knjige, so od palca pol cenejše). Avtorica ni kriva, če založba cilja izključno na knjižnice, kjer si poplača stroške in ima za plače.

Ampak pojdite v knjižnico in le vzemite njene knji- ge v roke. Upam, da jih imajo, saj knjižnice v krizi mal- ce bolj pazijo, po koliko kje kaj kupijo.

IZ VOJAŠKE FANTASTIKE V REALNI SVET

KDO JE OBRAMBNI MINISTER T.I. DONETSKE LJUDSKE REPUBLIKE?

Pripravil Andrej Ivanuša (po sciportal.eu)

Prav neverjetno je, kako hitro resničnost prehiti še tako daljno-časovno znanstveno fantastiko. Vojna za vzhod Ukrajine je bila v veliki meri na začetku videti kakor scenarij za nov vojni film poln fantazije in bizarnosti. A vrniti se moramo v čas miru.

ČAS MIRU

Lani je Kijev v Ukrajini gostil EUROCON, srečanje pisateljev in ljubiteljev znanstvene fantastike. V časopisih iz tistega obdobja prebiramo, da je Harkov verjetno prestolnica ukrajinske znanstvene fantastike in fantazije. Tukaj so živeli in pisali H.L. Oldie, Aleksander Zorič, Andrej Daškov, Jurij Nikitin in Andrej Valentinov ter tudi Fedor Berezin. Vendar niso bili preveč zaželeni na konvenciji, saj pišejo v ruščini. Tako so bolj popularni na vzhodu Ukrajine in seveda v Rusiji. Situacija na področju ZF v Ukrajini je bila že dolgo časa razdeljena na dve konvenciji. Ena je bila v Kijevu, druga pa, imenovana »Zvezdni most« (rusko: Звёздный мост), v Harkovu od leta 1999 naprej. Tukaj se izdajata časopisa RBG-Azimuth in Realnost Fantastiki, oba v ruščini.

V Ukrajini, torej na zahodu pa so bolj cenjeni Marina in Sergej Djačenko, Vladimir Arenev, kakor tudi beloruski avtorji Olga Gromiko, Kiril Benediktov, Jurij Brajder in Nikolaj Čadovič. Vendar pa se ti prebijajo težje, saj nimajo prave podpore pri izdaji svojih knjig.

ČAS VOJNE

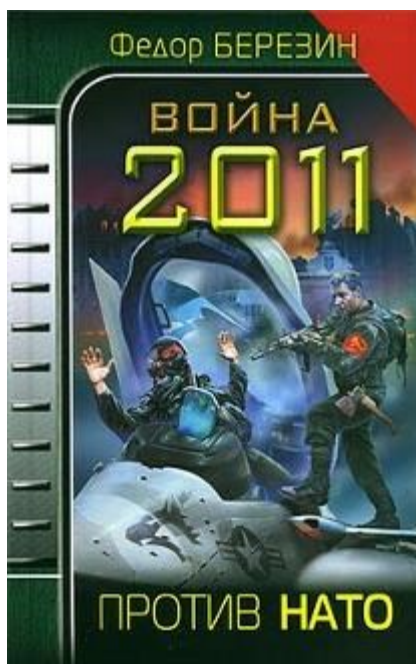
Prav dejstvo, da festival Zvezdni most živi brez težav, kaže na možnost, da ima podporo širše skupnosti v Rusiji. Drugo pa je, da so bili v preteklosti redno nagrajevana dela, ki so poveličevala militarizem, revanšizem, komunistično družbo, itn. v zgodbah zavutih v nekakšno znanstveno-fantastično okolje.

»Prozahodna s strani NATO podprta ukrajinska vlada se je soočila s trmastimi uporniki iz pro-ruskega vzhoda. Boji divjajo okoli Donetska, civilisti umirajo v topovskem ognju in med zračnimi napadi. Ruske sile se medtem zbirajo ob ukrajinski meji ...«

Zgornji odstavek ni izvleček iz časopisne novice, temveč je del dvodelnega romana rusko-ukrajinskega pisatelja znanstvene fantastike Fedora Berezina. Prva knjiga ima naslov Vojna 2010: Ukrajinski front, druga pa Vojna 2011: Protiv NATO, ki sta izšli leta 1999.

Groteskno, fantazijsko – avtor zdaj živi svoj roman. Postal je obrambni minister Donetske ljudske republike. Na prav bizaren način sta se sedaj v njegovem življenju zmešala resničnost in znanstvena fantastika iz njegovih knjig.

Po drugi strani pa nas podrobnejše prebiranje nagrajenih knjig, pa tudi teh, ki jih je napisal obrambni minister, napeljujejo na misel, da je bilo vse skupaj programirano vnaprej. Da je to samo še en primer specialne vojne. Znova nekaj za fantastičen zaplet.

Spomenik Leninu v Harkovu.

KDO JE FEDOR?

Fedor Dmitrijevič Berezin (rusko: Фёдор Дмитриевич Березин) se je rodil 7. februarja 1960 in je ukrajinski (ruski) pisatelj znanstvene fantastike. Odkar je bila razglašena Donetska ljudska republika (vzhodna Ukrajina) je tudi obrambni minister in glavni komandant uporniške vojske. V Donetsku je živel do leta 1977, potem se je vključil v Engelsovo letalsko šolo, diplomiral 1981 in postal tudi pilot. Vojaški krst je doživel v Kazahstanu in na daljnem Vzhodu. Leta 1991 je zapustil vojsko s činom kapitana in se vrnil v Donetsk. Poskusil se je v mnogih poklicih in službah — podjetnik, konstruktor eksplozivnih teles in drugo. Leta 1998 je pričel pisati kot profesionalni pisatelj, ustanovil je društvo ljubiteljev znanstvene fantastike »Stranik« (vagabund, popotnik) v Donetsku in postal njegov prvi predsednik. Tako je pri 38 letih uspel

doseči svoje sanje, da bi postal pisatelj znanstvene fantastike. V njegovih knjigah so zgodbe napisane v trdi znanstveni fantastiki in se vedno dogajajo v vojnih/vojaških okvirjih. Kljub temu nekateri njegovi kritiki pravijo, da je »turborealist«, sam pa sebe označuje kot pisca »znanstveno-fantastičnih filozofskih tehnotrilerjev«. Prva objavljena knjiga je bila ZF novela Pepel (rusko: Пепел) leta 2001.

POGLED V PRIHODNOST

Morda bi morali prebrati njegovo novo serijo Vojna 2030 v treh knjigah: Rdeča zora (Красный рассвет), Metropolis v ognju (Пожар метрополии) in Napad na Rocky Mountains (Атака Скалистых гор). Nas čaka nova svetovna vojna na ameriških tleh?

Eurocon 2015 se pa zagotovo ne bo odvijal prihodnje leto v Leningradu. Kar je preveč, je preveč!

ZF IN ROCK GLASBA (2.DEL)

Pripravil Tihomir Jovanović Tika (SF PORTAL, BEOGRAD)

Izbral, prevedel iz srbsčine in priredil Andrej Ivanuš

V prejšnji številki JeJ smo objavili prvi del prispevka Tihomirja Jovanovića Tike z naslovom "ZF in rock glasba", ki je govoril o uporabi znanstveno fantastičnih in fantazijskih elementov v glasbi. Danes se posvetimo bivši Jugoslaviji in nečemu kar kljub realnosti meji na ZF.

Eden izmed bivših uslužbencev Državne varnosti Jugoslavije trdi, da je bila v nekdanji SFRJ rock glasba ustvarjena namensko. Z njo bi naj pacifizirali mladino s pomočjo not in besedil. Ob tem bi ta morala biti pisana tudi tako, da širijo idejo »jugoslovanstva«.

PROJEKT MILJACKA

Menda obstajajo uslužbenci SDV (službe državne varnosti), ki to potrjujejo in dodajajo podrobnosti o akcijah v katerih so sodelovali, najprej pod Titom potem pa še pod Miloševićem v Zvezni republiki Jugoslaviji.

Ena izmed najbolj nenavadnih prič je Živan Velisavljević, ki je bil upokojen leta 1990 z ukazom takratnega predsednika SFRJ Janeza Drnovška. Pred tem je bil pomočnik načelnika Resorja državne varnosti. Danes živi v svoji družinski hiši v vasi Lojanice pri Šabcu (Srbija). Na skrbno urejenem podstrešju te hiše varuje nekaj tisoč LP plošč zabavne in rock glasbe, ki je nastala v SFRJ. Na vprašanje »ali je diskofil?« odgovarja, da »te plošče niso tukaj za zabavo, temveč sredstvo za delo. Ob tem so mi jih v SDV dali na reverz in jih zato tudi ne morem prodati.«

S ploščami se je pričel ukvarjati leta 1968, ko so nastale znane študentske demonstracije. Te so zelo vznemirile Titov režim. Še posebej, ker so se kar naprej pojavljala nova žarišča politične nestabilnosti (Brionski plen, invazija na Češko, itn.). Na tajnem sestanku je Tito sprožil ta problem. Veljko Vlahović je navijal za atomsko bombo, ki bi bila garant suverenosti. Edvard Kardelj naj bi predlagal večje zbližanje z NATO paktom. Od vseh bizarnih predlogov, je najbolj neumnega predlagal Stane Dolanc.

Pojasnil je, da CIA uporablja glasbo rock skupin za otopitev študentskih demonstracij. Skupine, ki zagovarjajo hedonizem in uporabo opojnih drog, naj bi zelo vplivale na ameriško mladino. Tako bi se naj njihova upornost prelevila v klovnovstvo. Postali bi uživači brez jasnih revolucionarnih idej. Dolanc je menil, da bi to uspelo tudi z našo mladino. Vlahović je menil, da so naši ljudje bolj zdravi in zrelejši od ameriških ter bi to pri nas ne uspelo. Vendar je Tito dal Dolancu »zeleno luč« in ves projekt so poimenovali »Miljacka«, ki ga je dobil v operativno izvedbo prav Živan Velisavljević. Ta je to delo opravljal 22 let.

Pravi: »Prvi regrut je bil kar Goran Bregović iz skupine Bijelo dugme. Z njim ni bilo problemov, saj je zagovarjal idejo jugoslovanstva, pa še seks in droge. Tako sva se kar hitro dogovorila. Z njim sva uporabljala tudi sistem, ki smo ga pri nas uporabljali s kriminalci. Oni so v tujini nekaj ukradli za nas, mi pa smo jim omogočil varno pribežališče. Tudi Bregović je tako v tujini kradel pesmi in jih tukaj objavljaj kakor svoje. V njih pa je propagiral tisto, kar smo mi potrebovali in zahtevali.«

Nadaljuje z Zdravkom Čolićem, ki pa ga ni bilo mogoče tako enostavno regrutirati.

»Zdravko je bilo nadarjen glasbenik in ga nismo mogli zvabiti kar tako. Proti nam ni imel nič, a tudi ni želel, da komurkoli karkoli dolguje. Vendar smo ga ujeli, ko je v Ohridu na črno menjaval devize. Strpali smo ga v zapor in po takratni zakonodaji mu je grozilo skoraj dve leti kazni. Obiskal sem ga v priporu in sva se dogovorila, da ga spustimo, če bo pel za nas.

V SDV je nastopila histerija, saj bi zanj res potrebovali najboljše pesmi. A le kje jih bi dobili? Ker se jim je zdel Kornelije Kovač premalo, so se odločili, da pokličejo celotno jugo-pop sceno. Tako smo neko noč zakupili dvorano Skenderija v Sarajevu in vanjo pripeljali vse ključne pop kompozitorje pri nas. Na sestanek so prišli Arsen Dedić, Đorđe Novković. Kornelije Kovač, Bojan Adamić, Žika in Radovan iz Zane, Momčilo Bajagić, mali Zlaja iz Crvene jabuke, Iztok Turk, Jasenko Houra, Jura Stablić, Vladimir Divljan, Zoran Lesendrić in drugi.

Kot politiki so čakali, saj niso vedeli kaj naj pričakujejo. Stopil sem na oder. Zdelo se mi, da sem kakor Tito in jim dejal, da je vsak dolžan pripraviti eno pesem za povratniški album Zdravka Čolića.«

Velisavljević še danes ne more skriti svojega navdušenja. Z letali so jih spet razvozili po Jugoslaviji in pričeli so pisati pesmi. Toda pri SDV so znova postali nervozni, saj niso mogli obveščevalno pokrivati toliko ljudi. Zato je vse skupaj spet padlo na ramena Gorana Bregovića. Čolićev album bi lahko postal eden največjih v zgodovini jugo-pop glasbe, podobno kot je bil »Smile« za Beach Boys, a na koncu je vse naredil Bregović.

PESMI ZA PRIMER ATOMSKE VOJNE

SDV je bila tudi zadolžena za pripravo konceptnih albumov s pesmimi, ki bi jih javno predvajali v primeru vojne in tudi ob nuklearni apokalipsi.

Velisavljević pravi: »Te albume smo v službi imenovali "Albumi sodnega dne". Pesmi na njih pripovedujejo o poslednjih rečeh na svetu. Bile so takšne kot bi jih ljudje potrebovali, da bi preživeli nuklearno zimo. Prip-

ravljala jih je naša jugoslovanska glasbena smetana skupaj s skupino psihologov. Med njimi so bile tudi ljubezenske pesmi, ki so spodbujale seks. Testirali smo jih na živalih in te so se res pričele pariti, ko so jih poslušale. Pesmi bi naj spodbujale izločanje ljubezenskih hormonov in so bile narejene za primer, če bi morali v bunkerjih pod zemljo stimulirati ljudi, da nadaljujejo človeško raso. Danes bi bilo kaznivo predvajati takšno pesem preko javnega radija. Ti posnetki se še danes nahajajo v sefu šefa SDV Srbije.»

Velisavljević o teh pesmih nerad govori. Ko smo navalili nanj, je rekel, da je nekatere napisal Kiki Lesandrić, prepevajo pa jih Zana Nimani, Anja Rupel in Marina Perazić.

DVOJNI AGENTI

Velisavljević trdi, da se je samo enkrat srečal z dvojnim agentom, to bi naj bil Iztok Turk vodja in glavni avtor skupine Videosex. Velisavljević pravi:

»Iztok je delal za nas. Ko so ustvarjali album »Lacrimae Christi« ga je kontaktirala nemška obveščevalna služba BND. Ni hotel nič slišati o njih, a mi smo mu rekli, naj sodeluje. Ko je Jugoslavija razpadala, se je pričel nagibati na njihovo stran. Mislim, da Jugoslavije ni izdal, vendar je želel z Videosexom snemati plošče v angleščini. To pa so izkoristili, da ga pridobijo zase.

Želeli so marginalizirati naše skupine tako, da bi izdajale pesmi v angleščini. Tako bi jih oddvojili od domače publike. Vendar jim niso dali pravih možnosti na njihovi sceni. Tako so dobili le nekaj alternativnih skupin. Mi smo čvrsto držali Bregovića, Čorbu in Azro. Vidite, album skupine Divlje jagode v angleščini je bila čista diverzija MI6. Takrat je bil na njihovem čelu zloglasni Anthony Monkton. Svojo kariero je začel kot rock&roll operativac za SFRJ. Na koncu je končal službo v Beogradu.

Na vso srečo smo imeli svojega agenta v skupini. Alen Islamović je bil naš človek in je angleško kariero Divjih jagod razbijal od znotraj. On je bil zdrav element v skupini in zato smo ga nagradili z mestom pevca pri skupini Bijelo Dugme.«

RAZBIJANJE JUGE IN IBARSKA MAGISTRALA

Velisavljević sebe še danes ocenjuje za »jugoslovana«. Verjame, da so posamezne republiške službe državne varnosti delovale proti skupni državi, tudi na področju rock&rolla. Pravi:

»Jasenکو Houra je bil človek v službi Hrvatske državne varnosti. Nekajkrat sem jim poslal dopis, kjer sem zahteval, da nam ga dajo, ker je talentiran glasbenik. Oni pa so to zavračali in si kar naprej izmišljevali neumnosti in formalne zadržke. Odgovorno trdim, da je njegova pesem "Mojoj majci (zadnja ruža Hrvatska)" maslo zagrebškega oddelka.« Nadaljuje:

»Ni nedolžnih! Ko smo opazili, da se Bog in Cerkev pojavljata v pesmih skupine Pilot, smo pripeljali Lesendrić Zorana, da nam pojasni vse skupaj. Med zaslišanjem se nam je javil šef beograjskega oddelka in rekel, da je človek njihov. Morali smo ga spustiti. Tako sem tedaj doumel, da ima vsaka republiška služba državne varnosti svojo lastno skupino.«

Velisavljević meni, da je naivno pričakovati, da je borba med tajnimi službami kaj manjša ali manjvredna na polju rock glasbe kot je na drugih obveščevalnih področjih. Pravi:

»Tako bi tudi ne bilo vojne brez vojne propagande in skupin kot je na primer Prljavo kazalište. Scenarij "Ibarske magistrale" so najprej uporabili na Krcunu, naslednjič pa na Draženu Ričlu. Tudi v prometni nesreči člana Crvene jabuke ni vse čisto. Zlaja je takoj zapustil skupino. Bil je pravi angelček, eden najboljših mojih operativcev, resnični Jugoslovian. Mislim, da bo zelo zanimivo slišati, ko bo Žera enkrat spregovoril On pozna vso zgodbo.«

DANES

Velisavljević ne spremlja več domače scene odkar je vstopil v penzijo. Vsaj tako trdi. Ampak vedno bolj je presenečen, kaj se dogaja, kar pač vidi na televiziji in internetu.

»Dosti nadarjenih ljudi je odšlo med "narodnjake", na rock sceni dosti skupin prepeva v angleščini. To je slabo! Scena je bila mnogo boljša takrat, ko je SDV to vse kontrolirala in tudi sam sem kreativno pomagal, ko je nastopila kriza. S ponosom lahko trdim, da je služba pod mojim vodstvom za pesem "Lipe cvatu" angažirala tri profesorje Muzičke akademije in še enega profesorja književnosti. Vsi ti so pomagali Bregoviću, da napiše tako dobro pesem. Žal danes nima nihče več podobnih ambicij. Bojim se, da SDV ne kontrolira več niti tistih skupin, ki sem jih jaz ustanovil.«

E-ZALOŽNIŠTVO V PRAKSI

Pripravil Bojan Ekselenski

E-založništvo ni nek bav bav. Vsekakor pa je potrebno pridobiti nekaj znanj in tudi prakse. Saj veste, vaja dela mojstra.

E-založništvo je v Sloveniji še silno v povojih. Zelo malo nas obvlada pripravo E-knjig in še manj nas lahko naredi vse, od wordovega dokumenta do končnega izdelka – E-knjige v ePub formatu.

EPUB ZA VSAKOGAR

Aktualni standard za elektronsko knjigo, ki ga podpirata obe naši omembe vredni knjigarni, je ePub.

Kaj je to?

V bistvu je to zipana mešanica xhtml 1.1, CSS 2.1 in xml. S tehničnimi podrobnostmi se ne ukvarjajte preveč, saj se te skrijejo izza fasade ePub urejevalnikov.

Kaj morate vedeti glede ePub?

- Osnovni vstopni format je xhtml ali html, kodiran v skladu z xhtml standardi
- Vsebino pripravite v spodobnem urejevalniku besedila (Word 2007+, Writer 4+).
- Slike pripravite v gif, png, jpg ali svg formatu.
- Izogibajte se nestandardnim, eksotičnim tipografijam.
- Sloge pripravite v zasebni datoteki CSS.
- Naslovnica naj bo formata 4/3 ali 3/2, ostalega se izogibajte, naj bo vsaj 72 dpi.
- Za vsak korak priprave uporabite ustrezno namensko orodje.
- Obvladajte osnove xhtml in CSS.

Verzije ePub so 2.01 in 3. Verzija 3 je, resnici na ljubo, še precej v povojih (podpirajo jo samo naprave z iOS) in standard še ni popolnoma definiran. Tako se vam lahko zgodi, da vas bo hitelnje s podporo ePub 3 stalo nekompatibilnosti s skoraj celim svetom.

V praksi boste pripravili E-knjigo v verziji standarda 2.01. To je zrel standard, ki ga podpirajo vsi urejevalniki in bralniki (tudi iOS, če se bojite za precej obsežno iOS uporabniško skupnost).

Ta prispevek ni šola CSS, XHTML in podobnega, temveč praktičen vodič, kako iz Wordovega dokumenta, oblikovanega v skladu s standardi, ki jih podpiramo za pripravo besedila za objavo, dobimo neproblematičen ePub dokument.

Zakaj sem zapisal neproblematičen?

Urejevalniki ePub lahko izdelajo datoteko, ki ni popolnoma čista ali ji manjkajo nekateri elementi. Nekateri bralniki ePub imajo lahko s takšno datoteko večje ali manjše probleme.

NAPISALI STE KNJIGO. BRAVO VI!

Če ste spisali knjigo v skladu s standardi oblikovanja besedila za objavo, imate pri pretvorbi precej preprosto delo. V Wordu imate samo sloge Naslov 1, naslov 2, Naslov 3 in Navadno.

Vsi ti slogi uporabljajo tipografijo Curier New, velikost fontov 12 pt, zamik prve vrstice 1,25 cm (5 črk). Za poševno besedilo ste uporabili podčrtovanje, saj je tako vidnejše od standardnega poševnega besedila. Podloga se nahaja na portalu Društva Zvezdni prah, a o tem pri virih na koncu.

V primeru, da ste pisali s privzetimi slogi Worda (uporabili ste standardno podlogo Normal.dotx), dobite miks različnih barv, tipov fontov, različnih lastnosti odstavka ipd. To je slabo za nadaljnje delo, saj vas čaka vmesno popraviljanje in čiščenje.

POMEMBNO! NE OBLIKUJTE BESEDILA PRI UREJANJU! TIPOGRAFIJE, BARVE IN OSTALO NE UREJAJTE Z WORDOVIMI SLOGI ALI CELO KAR SPREMENBAMI OSNOVNEGA SLOGA, TEMVEČ TO PUSTITE ZA KASNEJE. OBLIKOVANJE VIDEZA JE NALOGA CSS, KI NAJBO VEDNO ZUNANJA DATOTEKA. NI GRŠEGA OD PISANEGA BESEDILA.

Vaše delo je, če ste se pametno držali standarda, v docx datoteki, posamezna poglavja so ločena s prelomi strani. Več korakov je koristnih, da si ne potrebujete osnove in preveč ne zapletete vmesnih faz postopka.

KORAK 1 – PRIPRAVA ZA PRETVORBO V HTML

Podloga za pripravo

Na osnovi standardne podloge si pripravite še eno podlogo, imenujmo je **StandardnaObjava**.

Za osnovo vzemite kar standardno, saj jo boste samo malo prilagodili in tako prilagojeno shranili, da bo vedno v dosegu miške.

POMEMBNO! PAZITE, DA NE POVOZITE STANDARDNE PODLOGE!

S to novo podlogo boste besedilo osnovno oblikovali. Kaj potrebujete?

- Za vsakim naslovom naj bo prazna vrstica, kar naredite v urejevalniku sloga za odstavek (gl. sliko)
- Naredite slog odstavka, ki bo imel za sabo prazno vrstico.
- Odstranite oštevilčenje in vse, kar imate v glavi ali nogi dokumenta – te informacije so pomembne za pripravo, ne pa oblikovanje besedila.
- Shranite spremenjeno kot Podlogo programa Word (dotx) v mapo s podlogami.

Podlogo imate. Ničesar drugega ne spreminjajte.

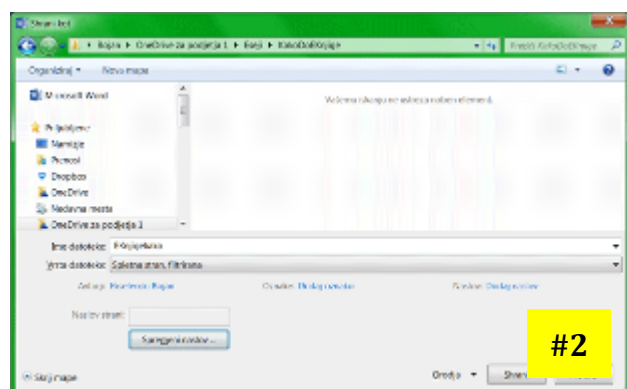
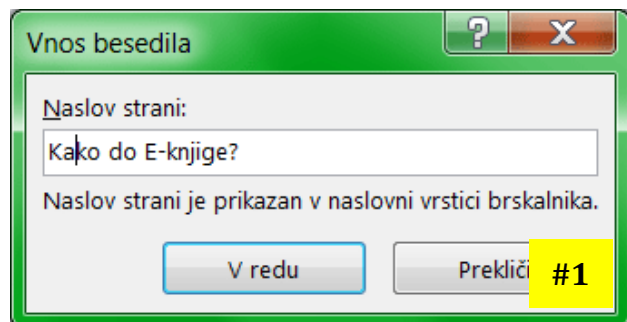
KORAK 2: PRIPRAVA DATOTEK ZA PRETVORBO

Najprej si na v mapi vaše knjige naredite ločeno mapo, kjer naredite podmapo Dokumenti. Sem boste shranjevali datoteke za pripravo E-knjige.

V ePub knjigi zagotovo želite poglavja, če ta obstajajo v izvirniku. Pri tem velja preprosto pravilo – vsako poglavje gre v svojo datoteko.

Če ste pri pisanju pred vsakim poglavjem naredili prelom strani, bo precej lažje. Zdaj vas čaka nekaj »kopij-pastanja« in temeljnega oblikovanja (podčrtano pretvorite v poševno ipd.) Kako to gre?

- Odprite datoteko svoje knjige.
- Ustvarite nov dokument iz podloge StandardnaObjava (ali kako drugače logično poimenovanega).
- Kopirajte vsako poglavje & podpoglavje v svoj dokument. Če imate v 3 poglavjih 10 podpoglavij, dobite skupaj 13 datotek.
- Shranite datoteke, pri čemer uporabite logično poimenovanje datotek, a brez šumnikov, presledkov in drugih posebnih znakov - Moje šumeče poglavje naj bo npr. Moje_sumece_poglavje. Ni slabo, če imate vse skupaj oštevilčeno. Večji projekti prinesejo tudi nekaj 100 datotek.
- Naredite popravke, kot je zamenjava podčrtanega za poševno, menjava oznak za prazno vrstico ipd.
- V pogovornem oknu za Shrani kot (glej sliko 1) vpišete Naslov dokumenta (ta je lahko pravo ime poglavja, npr. Moja knjiga: Moje šumeče poglavje) ali kaj podobnega in razumljivega.
- Shranite dokument kot docx (vedno hranite originale).

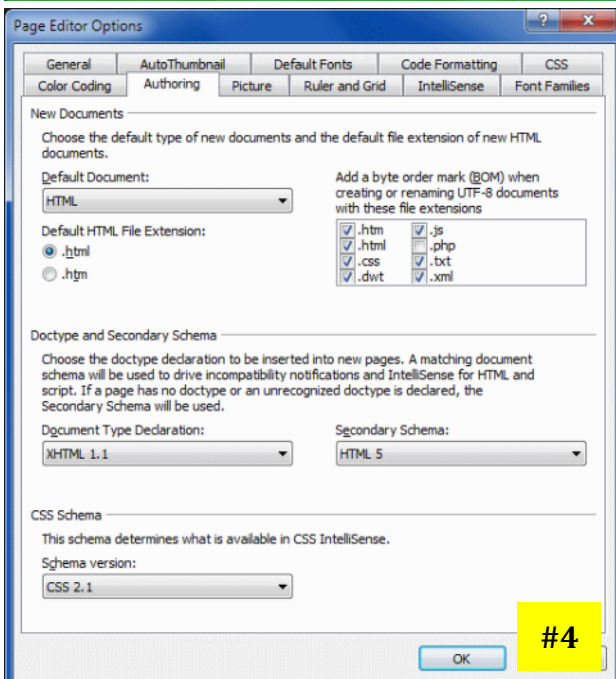
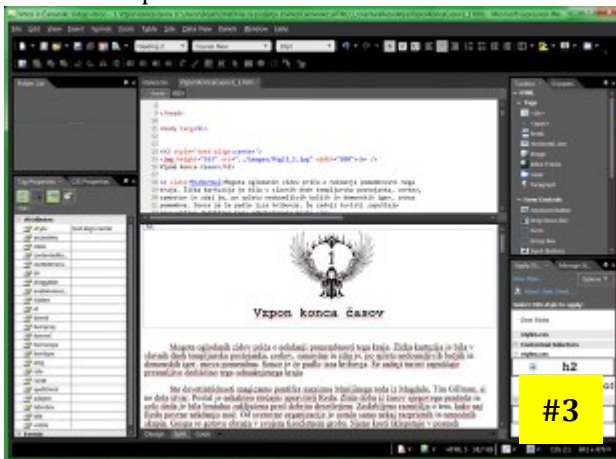
- Shranite dokument kot Spletna stran (slika 2), filtrirana.

Word bo naredil HTML dokument, skladen s HTML 4 in CSS 2.1. V dokumentu bodo tudi definirani slogi. V tem koraku vam bo prav prišlo znanje CSS in XHTML. Sedaj je čas, da zapustite Word.

Naslednji korak, šarjenje po HTML, terja od vas primerno orodje in temeljno znanje XHTML, HTML in CSS. Brez tega ste hladni.

KORAK 3: UREJANJE HTML, OZIROMA XHTML

Microsoft je dal v brezplačno rabo svoj urejevalnik HTML, ki sliči na ime Expression Web 4 (slika 3). To orodje je dovolj zmogljivo, da bistveno olajša oblikovanje vaše knjige. Seveda vam pred delom priporočam, da si preberete navodila in priporočila za delo z Expression Web 4, kaj in kako se dela s CSS in seveda osnove XHTML in HTML (4 in 5). Brez teh znanj ne boste daleč prišli.

Priprava Microsoft Expression Web 4 urejevalnika za delo z xhtml.

Microsoft Expression Web 4 morate najprej pripraviti, da bo označeval v skladu z XHTML. To naredite v nastavitvah (slika 4). Tako vas bo urejevalnik opozarjal, če kaj nimate v skladu z XHTML 1.1 (tudi 1.0 ni problem).

V čem se ločita xhtml in html?

Enojni ukazi, kot so `
``<hr>``` se zapisujejo z zaključno poševnico - `
`, `<hr />`, ``, saj vas program opozori, da niste prav storili.

S tema dvema vrsticama poveste urejevalniku, da gre za xhtml obliko spletnega dokumenta. To morate narediti sami, saj Word tega za vas ne bo storil!

Torej pljunimo v roke!

KORAK 4: PRIPRAVA IN ČIŠČENJE SUROVE WORDOVE HTML DATOTEKE

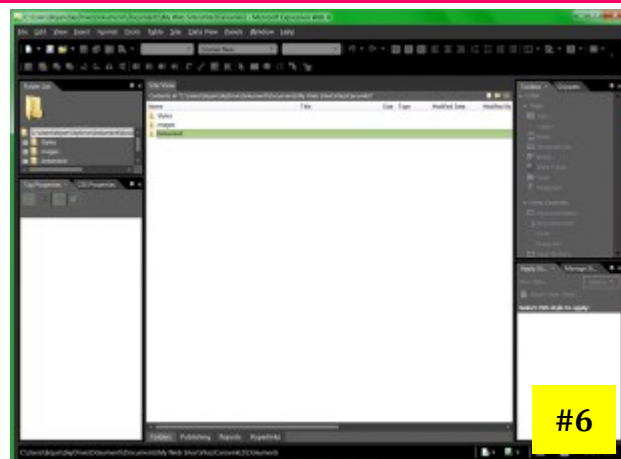
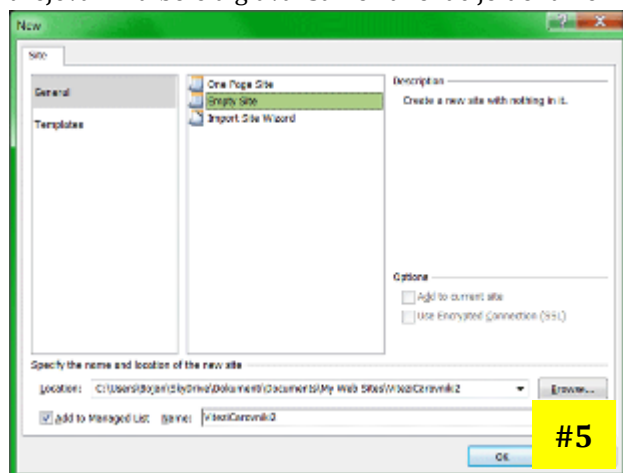
Naslednji korak se izvaja v sposobnem urejevalniku HTML. Sam najraje uporabljam kar že prej omenjeno brezplačno Microsoftovo orodje, ki je bilo do nedavnega še kako plačljivo – Microsoft Expression Web 4. Orodje ima precej obširno spletno podporo, virov je še vedno veliko in tudi kakšna zastojkarska E-knjiga se najde.

Priprava za delo v urejevalniku Microsoft Expression Web 4

Zaradi olajšanja dela boste uporabili orodja, ki jih nudi Expression Web 4. V meniju Site kliknite na New site in odpre se pogovorno okno (slika 5), ker izberete Empty Site.

Ko na izbrani lokaciji ustvarite Prazno stran z imenom MojaKnjiga ali Moja_Knjiga, zatem kar znotraj Expression Web 4 v Site View ustvarite še mape Images, Styles in Dokumenti. Tako dobite strukturo knjige, ki jo boste zlahka prenesli v nadaljnjo obdelavo.

Zakaj ravno ta imena? Ker boste tako imeli v HTML kodi ŽE NAREJENO strukturo, ki jo zahteva ePub. Če želite inovirati, vas bo najkasneje pri urejanju v ePub urejevalniku bolela glava. Samo za lokacijo dokumen-

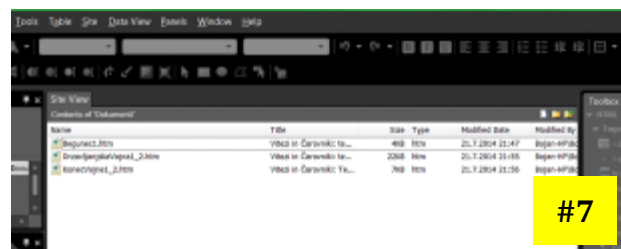

tov ste lahko malce »inovativni«, ker ta mapa obstaja samo zaradi relativnih povezav do datotek v mapah images in styles.

Naslednji korak zahteva znanje CSS in osnovnega HTML. Brez temeljnih znanj boste tu opravili bore malo. V tej fazi boste Wordov HTML preoblikovali v xHTML kompatibilno datoteko, povezano z enotno CSS datoteko slogov, ki odloča o videzu vaše publikacije.

Pa pljunimo v roke.

Najprej v mapo našega Expression Web 4 projekta skopirajmo naše HTML dokumente. Dobimo nekaj takšnega, kot je na sliki 7.

Odprimo prvo poglavje našega testnega projekta in v pogledu HTML kode vidite obširen blok `<style></style>`, v njem je čuda »solate«. Tega nikakor ne morete prenesti v ePub, saj datoteka NI kompatibilna z xHTML. Na srečo so HTML ukazi pisani z malimi črkami (za razliko od starejših verzij Writerja).

Čiščenja se bomo lotili v treh korakih:

- Zamenjali bomo glavo dokumenta
- Odstranili bomo kompleten blok `<style></style>`
- Odstranili bomo vrstico `<div class=WordSection1>` na začetku vsebine in `</div>` na koncu vsebine.

Gremo po vrsti. Glavo `<html>` zamenjamo z:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.1//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml11/DTD/xhtml11.dtd">
```

```
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
```

Tako Expression Web 4 pripravimo, da misli v skladu z xHTML sintakso. Vse, kar ni skladno z xHTML se obarva rumeno – ukazi, ki niso bloki, morajo na kocu vsebovati znak / (slika 8).


```

font-family:"Courier New";
p.OdstPraznaVrstica, li.OdstPraznaVrstica, div.OdstPraznaVrstica
{mso-style-name:OdstPraznaVrstica;
margin-top:0cm;
margin-right:0cm;
margin-bottom:24.0pt;
margin-left:0cm;
text-indent:35.45pt;
line-height:200%;
font-size:12.0pt;
font-family:"Courier New";}
span.Naslov3Znak
{mso-style-name:"Naslov 3 Znak";
mso-style-link:"Naslov 3";
font-family:"Courier New";}
.MsoChpDefault
{font-family:"Calibri", "sans-serif";}
.MsoPapDefault
{margin-bottom:10.0pt;
line-height:115%;}
/* Page Definitions */
@page WordSection1
{size:595.3pt 841.9pt;
margin:90.7pt 90.7pt 70.9pt 70.9pt;}
div.WordSection1
{page:WordSection1;}
-->
</style>
</head>

```

#8

Sledi čiščenje bloka style.

V Expression Web 4 izberemo ukaz New -> CSS. Odpre se prazna CSS datoteka. V to prazno CSS skopiramo vse iz bloka <style></style> (razen teh dveh html ukazov), zatem pobrišete v originalnem dokumentu celoten blok, vključno s <style></style>. CSS datoteko zatem shranimo v mapi styles kot styles.css. Znova opozarja – odrecite se inovacijam glede imena.

Pred brisanjem imate v urejevalnem pogledu »kopijo« videza v Wordu, ker so se Wordovi slogi pretopili v CSS sloge (gl. slika 10).

Po odstranitvi bloka za definicijo slogov pa je videz generične spletne stran.

Za finalni rez odstranite še div ukaze, ker so nepotrebni. Tako dobimo očiščeno HTML datoteko, kompatibilno z xHTML standardom.

Enako storimo s preostalimi HTML datotekami. V naslednjem koraku nas čaka urejanje CSS datoteke,

```

1 <!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.1//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml11/DTD/xhtml11.dtd">
2 <html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
3
4
5 <head>
6 <meta http-equiv=Content-Type content="text/html; charset=windows-1250">
7 <meta name=Generator content="Microsoft Word 15 (filtered)">
8 <title>Vitezi in Čarovniki: test - I. Begunec</title>
9 <style>

```

#9

Begunec

Magija ni za ljudi, ki jih strast vodi k moči. Magija ni za strahopetce, ki želijo svoje strahove izbrisati z umetnostjo in znanostjo magije. Magija je ljubezen, v skladu z voljo, je volja, usklajeno z ljubečo pozornostjo. Mag je središče fokusa božanskih vplivov.

Knjiga

#10

Begunec

Magija ni za ljudi, ki jih strast vodi k moči. Magija ni za strahopetce, ki želijo svoje strahove izbrisati z umetnostjo in znanostjo magije. Magija je ljubezen, v skladu z voljo, je volja, usklajeno z ljubečo pozornostjo. Mag je središče fokusa božanskih vplivov.

Knjiga

#11

```

1 <!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.1//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml11
2 <html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
3
4
5 <head>
6 <meta http-equiv=Content-Type content="text/html; charset=windows-1250"/>
7 <meta name=Generator content="Microsoft Word 15 (filtered)"/>
8 <title>Vitezi in Čarovniki: test - I. Begunec</title>
9 </head>
10
11 <body lang=SL>
12 <h1>Begunec</h1>
13
14 <p class=OdstPraznaVrstica>Magija ni za ljudi, ki jih strast vodi k moči.
15 Magija ni za strahopetce, ki želijo svoje strahove izbrisati z umetnostjo in
16 znanostjo magije. Magija je ljubezen, v skladu z voljo, je volja, usklajeno z
17 ljubečo pozornostjo. Mag je središče fokusa božanskih vplivov.</p>
18
19 <p class=MsoNormal style='text-align:right'><b>Knjiga naukov 2/10</b>

```

#12

saj nočemo, da vaša knjiga videz, kot bi bila natipkana. Nujno je potrebno lastnosti slogov spremeniti, da boste dobili želen videz. Najbrž boste ustvarili tudi kakšen nov slog.

Zakaj videza ne uredimo kar v Wordu, pred shranjevanjem v filtriran HTML? Razlog je precej preprost – čistejša CSS datoteka in večja kompatibilnost. Nadalje je videz lažje spreminjati s CSS. V vsakem primeru, ta del nujno zahteva poznavanje osnov CSS. Če ste na tem področju bosí, priporočam kakšno knjigo in spletno vire (o tem na koncu eseja).

Vsekakor smo na koncu dobili css, ki daje celotni knjigi enovit videz. Naredili smo tudi nekaj specifičnih slogov, ki so namenjeni urejenemu videzu. Izsek CSS datoteke je na sliki 13.

V naslednjem koraku povežete urejeno CSS datoteko s HTML datoteko, da bo pridobila nov videz v skladu s CSS. Izberete ukaz Attach Style sheet... (slika 14) in prikaže se okno za določanje, kjer izberete styles.css v mapi styles.

HTML datoteka v urejevalnem načinu takoj dobi nov videz – pač cesarjeva nova oblačila. V blok <head> se zapiše:

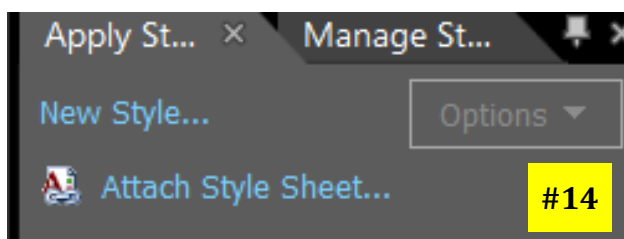
```
<link href="..\\Styles\\styles.css" rel="stylesheet" type="text/css" />
```

V tej fazi določite, da boste imeli za začetek poglavja sliko, torej lahko zamenjate h1 za p in mu določite slog p.naslov. Tako se ohrani videz, a naslov poglavja

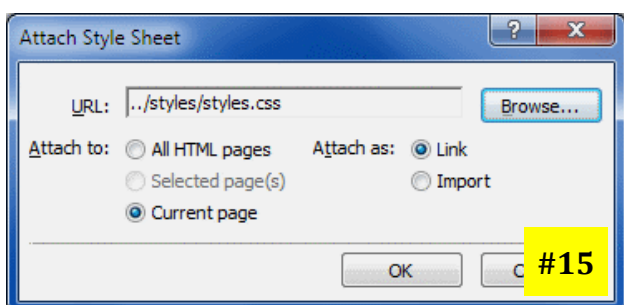


```
p {
    font-size: 12pt;
    text-indent: 0;
}
p.MsoNormal, li.MsoNormal, div.MsoNormal
{
    font-size: 12pt;
    line-height: 100%;
    text-indent: 35.45pt; }
p.komentar
{
    font-size: 13pt;
    text-indent: 35.45pt;
    line-height: 17pt;
    background-color: #D7FDA4;
}
p.odstkomentar
{
    font-size: 13pt;
    text-indent: 35.45pt;
    line-height: 17pt;
    margin-bottom: 24.0pt;
    background-color: #D7FDA4;
}
p.posevni
{
    font-style: italic;
    font-size: 12pt;
    line-height: 100%;
    text-indent: 35.45pt;
}
```

#13

#14

#15

izgubi oznako h, kar je pomembno šele v fazi urejanja v ePub urejevalniku. Vsekakor pred dodajanjem slik vse želene grafike, slike in ostalo prekopirajte v mapo images in slike dodajajte v html dokument iz te mape. Znova – s tem si boste olajšali finaliziranje dela v ePub urejevalniku.

Za naslov poglavja ustvarite nov HTML dokument v File -> New -> HTML in ga shranite z imenom Poglavje1. Postopek priprave je preprost:

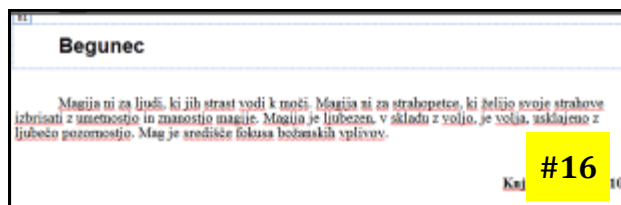
- Najprej določite slog, namesto privzetega p izberite h1.
- Z ukazom za vstavljanje slik vstavite sliko poglavja.
- Shranite datoteko, določite, naj se slika shrani v mapo images.

Po potrebi lahko v HTML datoteke vstavite še druge predvidene slike. Tega ne počnite že prej v Wordu, temveč v urejevalniku Expression Web. Na ta način boste dobili pri vstavljanju slik XHTML kodo in vam ne bo treba delati naknadnih popravkov.

Končni izdelek vašega dela v Expression Web 4 je zbirka datotek v mapah Dokumenti, Images in Styles. Čas je za selitev v ePub urejevalnik.

UREJEVALNIK EPUB

Na trgu je obilica urejevalnikov. Open & Libre Office celo omogočata neposredni izvoz v ePub. Tudi za

#16

pretvorbo wordovih datotek v ePub je pretvornikov kar nekaj. vsak takšen hec stane in s tako dobljenimi izvozi se ne bi ravno postavljaj. Torej, roke stran od njih.

Brezplačna rešitev, ki je primeren kompromis med preprostostjo in možnostmi, je Sigil. Ta je prišel do verzije 0.7.4 in njegov razvojni cikel se je zaključil. Avtor predlaga Calibre ePub editor, ki je v osnovi podoben Sigilu, saj je avtor predsedal. A dokler je aktualen ePub 2+, je Sigil verjetno optimalna rešitev, zato se bomo v nadaljevanju z njim malce bolj spoznali.

Program je precej špartanski, vendar odlično opravlja svoje delo – (X)HTML in ostale datoteke spravi v ePub, naredi kazalo vsebine, omogoča urejanje metapodatkov, preveri ustreznost standardu ePub 2.01 in naredi končni izdelek – E-knjigo. Tu je odličen. Pred časom sem opisal primerjavo Sigila in Yutoha. Yutoh je plačljiv program, ki omogoča izločitev vmesne faze oblikovanja z Expression Web (ali ustreznim HTML urejevalnikom), a ima uporabnik manj svobode pri urejanju slogov oblikovanja (CSS) in za resnejše urejanje CSS potrebuje zunanji program – torej še en

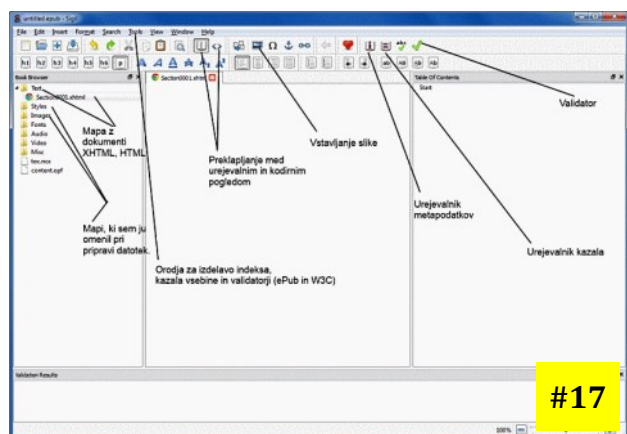
korak, le da je tu treba odšteti denar. Končni izdelek Yutoha je standardni ePub z vsem, kar gre zraven.

Yutoh bo sedel zlasti uporabnikom Open & Libre Office, saj je ta urejevalnik narejen z mislijo na ta odprtokodni pisarniški programski paket. Yutoh stane svojih 30+ €. V njem lahko (na omejen način) celo urejate svoje delo, če ga prepričate v uporabo Libre & Apache & Open Office črkovalnika. To je dobro za vse, ki se nočejo ukvarjati z najnižjim nivojem dela, a na drugi strani, zaradi tega skrivanja »umazanih« podrobnosti, ne omogoča tako učinkovitega nadzora nad končnim izdelkom. Vgrajen validator opravi svoje delo, kar je za plačljiv program tudi primerno.

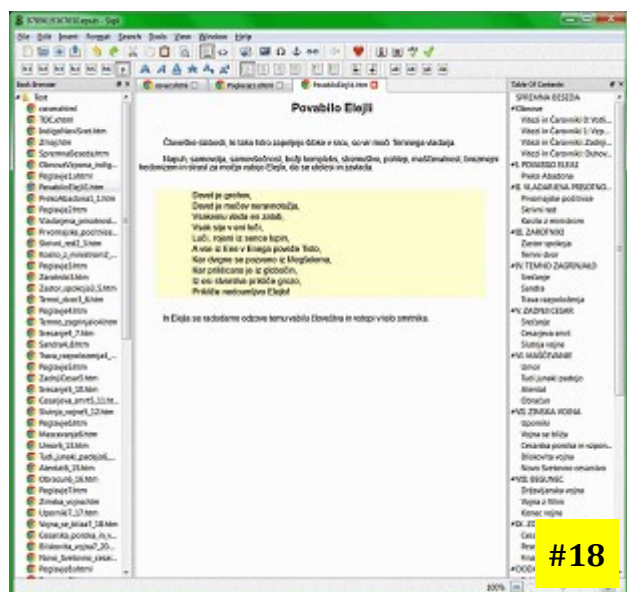
SIGIL 0.7.4

Sigil je v osnovi špartanski urejevalnik XHTML, CSS in ePub. Dodan je še precej sposoben ePub validator. Naredi natanko to, za kar je ustvarjen – iz sestavnih delov ustvari ePub.

Lepota Sigila je učinkovitost v tem, kar počne – zaključno delo na E-knjigi. Iz pripravljenih spletnih dokumentov in slik ustvari polno funkcionalno ePub

#17

#18

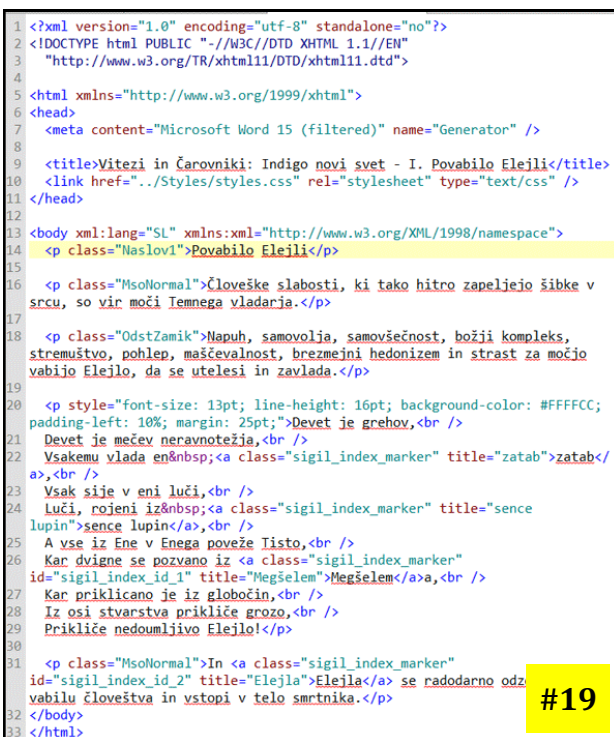
knjigo. Poleg osnovnega sestavljanja iz gradnikov omogoča še:

- Urejanje metapodatkov
- Pripravo in urejanje kazala vsebine
- Pripravo in urejanje indeksa
- Validacijo ePub publikacije – zlasti v tem blesti, saj lepo pokaže, če se je kaj izmuznilo, kar ni skladni z XHTML, CSS ali manjka kakšen vir.

Ker ta prispevek ni navodilo za delo s Sigilom, vas bom pripeljal skozi celoten postopek brez posebnega zadrževanja pri posameznih korakih.

Najprej si Sigil naložite na svoj računalnik. Ko je Sigil naložen, ga poženite, pokaže se okno, kot je na sliki. Osnovni zaslon je razdeljen na datotečno drevesno strukturo, urejevalnika, kazalo, spodaj je okno rezultatov validatorja in na vrhu sta orodna in menijska vrstica. V orodni vrstici so ključni ukazi za delo z vašo knjigo. Na sliki so prikazani najpomembnejši deli Sigila.

Osrednji prostor je namenjen urejevalniku, ki ima dva načina – oblikovalski (urejevalni) in kodni, podobno Expression Webu. Med obema preklapljate z ukazoma v orodni vrstici. Nimate pa možnosti deljenega pogleda, kot pri Expression Webu.

#19

Resnici na ljubo, Sigil niti ni namenjen pisanju in urejanju besedila. Možnost, da mu vgradite črkovalnik je, glede na njegovo uporabnost, precej eksotične narave. Največ, kar je smiselno početi v urejevalniku, je popravljanje zaradi opozoril validatorja.

OPOMBA! ČE VALIDATOR ZAŽENETE NA PRAZ-NEM PROJEKTU ALI PROJEKTU Z NEUREJENIMI METAPODATKI, BO VALIDATOR JAVIL NAPAKE.

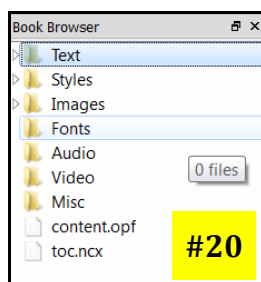
Na levi je datotečna struktura. Ni prilagodljiva, niti ni potrebe za tem. Ključne mape so Text, Images in Styles.

Ravno zaradi poimenovanja v Sigilu sem vam predlagal, da pri izdelavi mape za vaš ePub projekt izdelate podmape Dokumenti, Images in Styles. Ime lokacije dokumentov ni pomembna, a je pomembno imenovanje map za slike in sloge CSS, saj se v dokumentih ustvarijo relativne poti do njih, torej je ključno, kako so imenovane.

Na desni je seznam kazala vsebine. Program prepozna HTML oznake za naslov <h1> do <h6>. Najbrž v leposlovju nimate več od treh nivojev, torej je do <h6> vrh glave dovolj.

Seveda urejevalnik kazala zna gnezditi naslove. Če imate znotraj h1 več h2, a ta več h3, jih bo orodje lepo gnezdilo. Na vas je samo, da poglavja primerno definirate in razporejate v datotečnem drevesu. Aplikacija sama pač ne more vedeti, h kateremu poglavju sodijo posamezna podpoglavja.

Orodje tudi omogoča, da posamezne naslove odstranite iz seznama, kar zna včasih prav priti.

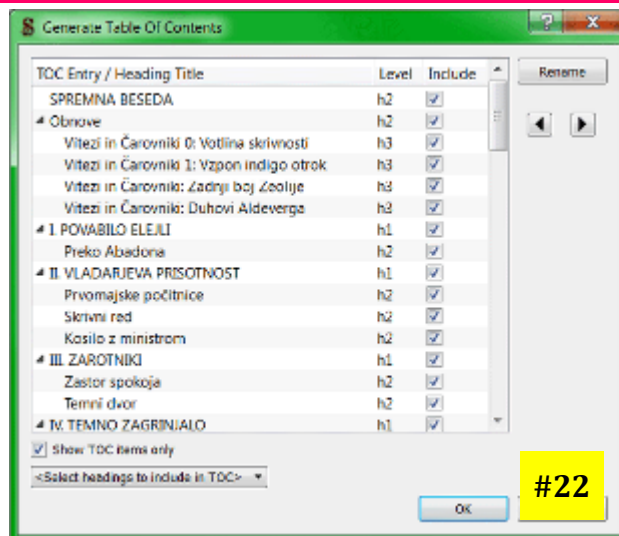
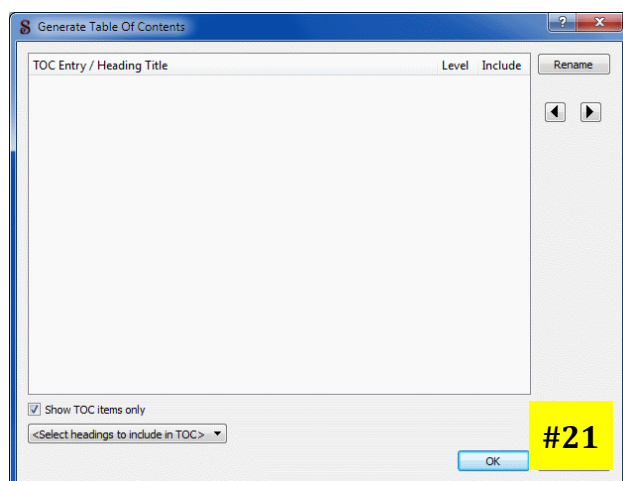
PROJEKT EPUB

Vsaka knjiga se začne s praznim projektom. V mapi text že obstaja privzeti začetni xhtml dokument Section0001.xhtml. Ne morete ga odstraniti, dokler v mapi ni vsaj še enega dokumenta. Na mapo text (sl.20) kliknite z desnim miš-

kinim uhljem in odprejo se sledeče pomembne izbire:

- Add blank HTML file
- Add existings files ...

Ker ste si že pripravili HTML datoteke v vaši mapi knjižnega projekta, se odpravite tja in izberite HTML datoteke. Program jih bo lepo prenesel v mapo Text. Zdaj lahko po potrebi odstranite prazno datoteko.

Kliknite na njo z desno miškino tipko in izberite ukaz Delete. Datoteke razporedite, kot si sledijo poglavja. Saj ste vsako poglavje spravili v svojo datoteko. Ste?

POMEMBNO! VSAKO POGLAVJE NAJ BO V SVOJI DATOTEKI, IME POGLAVJA NAJ BO ZAPISANO S SLO-GOM NASLOV (1, 2 ALI 3). TO UREDITE ŽE V WORDU, FINALIZIRAJTE V EXPRESSION WEB 4 ALI PODOB-NEM UREJEVALNIKU.

KAZALO VSEBINE

Za gušt kliknite na ukaz za urejanje kazala vsebine. Odpre se okno, ki vam pokaže strukturo kazala. Zdaj je napočil trenutek resnice, če ste poglavja primerno označili in imenovali. Še vedno jih lahko uredite, a naj bo tega res čim manj in še takrat, ko natanko veste, čemu je potreben dodatnega urejanja.

Kazalo vsebine lahko naredite tudi kot datoteko html. V meniju Tools -> Table of Context -> Create HTML Table of Context. Ustvari se HTML datoteka TOC.html, ki jo lahko urejate, a vam zaradi konsistentnosti priporočam, da spremenite samo naslov datoteke – Table of Context v slovenski knjigi izpade silno neprofesionalno. Priporočam, da datoteko postavite na začetek knjige, za naslovnico.

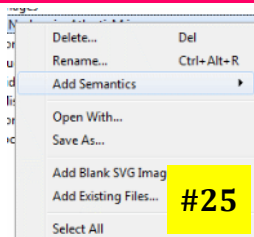
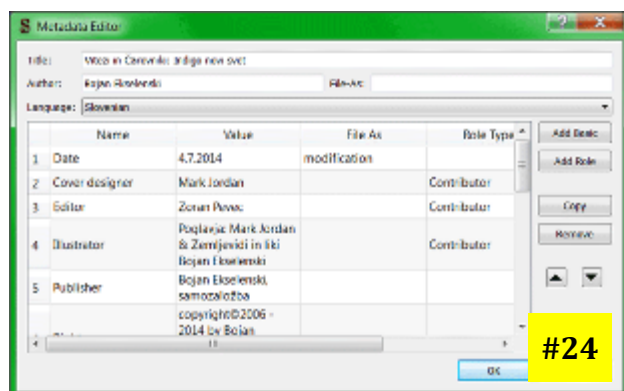
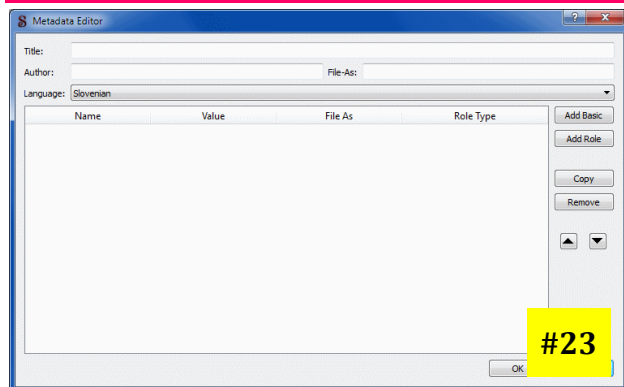
Vsekakor pri izdelavi kazala vsebine pozabite na orodje v Wordu ali Writerju.

METAPODATKI

Metapodatki so nujni del vsake E-knjige. Gre za specifično XML datoteko (ne, ne bom vas mrcvaril s tehnikacijami) content.opf, ki vsebuje podatke o vašem knjižnem izdelku. Kaj sodi med te podatke?:

- naslov knjige
- avtor(-ica)
- založnik
- ISBN
- avtor naslovnice, itd.

Meta podatke urejamo z urejevalnikom, kot je na sliki 23. Ima dve vrsti podatkov – osnovne in vloge. Ko boste te podatke urejali, vam bo vse jasno.

KOLOFON

Kolofon je datoteka, ki jo boste ustvarili v Expression Web 4 in dodali na konec projekta. Kolofon mora biti v skladu z našimi standardi.

CALIBRE EPUB EDITOR

Na sliki 27 je glavno okno Calibre ePub Editorja. V osnovi je orodje precej podobno Sigilu. Zraven je še nekaj orodij (recimo koristen validator CSS) in obstoječa orodja so malce drugače razporejena.

ZAKLJUČEK

Prišli smo do konca tega kratkega priročnika za izdelavo E-knjige. Celoten postopek je možno opraviti z brezplačnimi orodji (če pristanete na precej čudaški html, ki ga pripravi Libre Writer 4+).

Vsekakor ne pozabite svojega izdelka preveriti z več bralniki ePub in na več napravah.

Vsekakor preverite na kakšni tablici ali telefonu z Androidom, na računalniku ali tablici z Windows 7 in 8, pa še več bralnikov preizkusite znotraj vsakega sistema.

```
<div style="text-align: center; padding: 0pt; margin: 0pt;">
  <svg xmlns="http://www.w3.org/2000/svg" height="100%" preserveAspectRatio="xMidYMid meet"
version="1.1" viewBox="0 0 150 200" width="100%" xmlns:xlink="http://www.w3.org/1999/xlink">
    <image width="150" height="200" xlink:href="../../Images/NaslovnicaAtlantisM.jpg"/>
  </svg>
</div>
```

#26

PRIPOROČILO! V UREJEVALNIKU ROČNO NE SPREMINJATE DATOTEKE CONTENT.OPF!

Metapodatki so tudi prostor za vpis opisa knjige, žanrske umeščenosti ipd. te podatke uporabljajo razni iskalniki, kar je dobro za večjo vidnost in posledično prodajo (vsaj v normalnem svetu je tako).

NASLOVNICA

Vsaka knjiga ima naslovnico. Vgrajeno orodje svoje delo opravi brez veliko pompa:

- Najprej uvozite v mapo images (desna miškina tipka – ukaz Add existing file).
- Znova v tem meniju (slika 25) izberite ukaz Add semantics in izberite Add Cover – tehnično podkovani boste v content.opf opazili novo kodo:

```
<meta content="NaslovnicaAtlantisM.jpg"
name="cover"/>
```

- V meniju Tools (glej sliko 20) izberite ukaz Add cover.
- S pogovornim oknom (slika 25) izberite prej določeno sliko, da se ustvari ustrezna datoteka z imenom cover.xhtml.
- Ključni del samodejno ustvarjene datoteke je koda: na sliki 26.

Zadnje strani v obliki platnice ne potrebuje.

VIRI

- CSS in HTML & XHTML: <http://www.w3schools.com/>
- Epub vir: <http://epubzone.org/>
- Microsoft Expression Web 4: <https://www.youtube.com/watch?v=IdDeB3FHQXU> (video) in <http://msdn.microsoft.com/en-US/expression>
- Sigil: <https://code.google.com/p/sigil/>
- Calibre: <http://calibre-ebook.com/>
- Spremljajte tudi spletna mesta <http://pisatelj.net>, <http://www.samozalozba.eu>, kjer so objavljene koristne informacije in informacije o izobraževanjih.

KOLIDIRANJE MATEMATIKE IN PIVA

Frank Roger, Belgija

(Originalni naslov: *When Mathematics And Beer Collide*, iz angleščine prevedel Andrej Ivanuša)

Bral sem dnevne novice in pil pivo, ko sta v gostilnico *Pivski vrček* vstopila dva gospoda. Sedla sta ob meni za točilni pult. Prijazno sta mi pokimala, ko sem ju pogledal čez okvir e-tablice.

Po videzu mlajši z bujnimi in kodrastimi lasmi se je obrnil k barmanu in ga vprašal:

»Naročila bi pivo. Katerega nama priporočate?«

Barman mi je namenil pomenljiv nasmeh. Tudi sam sem se namuznil in zmignil z rameni. Kljub temu, da nisva spregovorila niti besede, sva oba vedela, da sta gosta novinca v mestu. Zagotovo sta prvič pri Pivskem vrčku, saj stalni gost ne bi postavil takšnega vprašanja.

»Pri nas lahko dobite katerokoli pivo, ki ga poznate,« je odvrnil barman, »seveda pa tudi vsa druga za katera niste niti slišali.«

»Zares?« je rekel kodrolasec. »Koliko različnih piv pa imate na voljo?«

»Praktično nešteto,« je ponosno rekel barman.

Nova gosta sta bila videti presenečeno navdušena.

»Ali imate pivski list?« je vprašal starejši obiskovalec in si z dlanjo pogladil plešo. »Ga lahko vidim?«

»Naš pivski list kar naprej dopolnjujemo,« je dejal barman. »Ker bi bil neracionalen, smo prešli na elektronskega.« Pred plešastega gosta je porinili e-tablico. »Kar preglejta,« je rekel in se dotaknil s kazalcem ekrana, da je odprl pivski list.

Moža sta se sklonila nad majhen ekran in s prsti drsela čezenj. Minilo je kar nekaj minut, onadva pa sta še vedno pregledovala silno število piv, njihovih opis in cene. Kar naprej sta momljala pripombe ter se tu in tam presenečeno zazrla drug v drugega. Na njunih obrazih se je izmenjevala nejevera z vedno večjim navdušenjem.

»To je res neverjetno,« je rekel mlajši, ko se je barman ustavil pred njima, da mu povesta naročilo. »Kaj takega še nisem nikjer videl. Sploh nisem vedel, da obstaja toliko piv na svetu.«

»Pivski vrček ni navadna pivska gostilnica,« je ponosno rekel barman. »Pri nas lahko dobite čisto vsako pivo, ki so ga kadarkoli v preteklosti in v sedanjosti zvarili kjerkoli na Zemlji! Za nabavo teh piv uporabljamo naš najnovejši časovno-prostorski translokator!«

Moža sta se spogledala in nekaj časa nemo zrla v ekranček in potem v barmana.

»Huh, le koliko časa bi potreboval, da bi poskusil vsa piva s seznama?« je zamišljeno rekel kodrolasec.

Barman je zmignil z rameni, njegov starejši kolega pa je rekel:

»Hja, to je odvisno od tega, kako hitro bi popil posamezen vrček. A mnoga piva na seznamu so zelo močna. Tako si omejen s količino alkohola, ki ga še lahko preneseš brez črpanja želodca. Torej bi moral popivanje raztegniti na nekaj mesecev ali na več let.«

»Imaš prav!« se je strinjal mlajši. »Reciva, da bi prišla sem dvakrat na teden. Ob tem bi vsakokrat popila po tri različna piva. Mislim, da bi to bilo znosno. Torej, koliko časa bi potrebovala?«

Barman je prenehal brisati kozarec in počasi rekel:

»Ob tej frekvenci pitja bi za to potrebovala vse vajino življenje. Ja, res je! Malo bolj se bosta morala potruditi, če želite pred smrtjo res poskusiti vsako pivo s seznama.«

»Imate popolnoma prav,« je pokimal starejši. »Pa povečajmo frekvenco na trikrat na teden in vsakokrat po šest piv.«

»V tvoji logiki je nekaj nelogike!« je rekel mlajši. »Konzumiranje večjih količin piva je slabo za najino zdravje. Če bi tako pogosto popivala, bi si skrajšala življenjsko dobo zaradi ciroze jeter. Seveda bi potem spila manj piva. Če bi pila manj, bi potrebovala dalj časa. A tudi dalj časa bi živela. Mislim, da imava pred seboj matematični paradoks. To je bolj zamotano, kot je videti na prvi pogled.«

Plešasti je pokimal:

»Torej ... najti morava idealno sorazmerje med najino življenjsko dobo in zmožnostjo pitja piva. Zagotovo obstaja matematična funkcija s pomočjo katere bi določila središčno točko. Zanima me, če res obstaja. To bi nama omogočilo, da bi optimalno izkoristila pivski list.«

»Verjamem, da obstaja matematična rešitev tega problema, vendar bi ga lahko reševala ob vrčku piva. Tako bi lahko že danes začela z eksperimentom. Ne vidim razloga, da ne bi.«

»Res je, prav imaš! Torej začniva na začetku liste. Recimo ... kaj praviš na *Achel*?« je predlagal starejši.

»Prav! Dva Achela, prosim!« je mlajši pomignil barmanu.

Ko je ta postavil pred njiju dva orošena steklena vrčka napolnjena s svetlo-rumeno tekočino in s polno peno na vrhu, sta že živahno razpravljala o enačbah, faktorjih, ničlah in presečiščih. Vročično sta čečkala po papirnati serviet. Vmes sta tu in tam odpila požirek grenke pijače. Ko sta se uskladila okrog metode, sta naročila naslednje pivo. Odločila sta za kitajsko pivo *Golden Dragon*, ki so ga v 18. stoletju zvarili španski menihi v okolici Hong Konga.

Ob napol popitem tretjem vrčku piva *Chimay*, ju je barman prekinil:

»No, sta že uspela izračunati?«

Presenečeno sta se zazrla vanj in njuna rahlo meglena pogleda sta dala barmanu vedeti, da jima je nekaj alkohola že stopilo v glavo. Pivo je pričelo vplivati na njuno matematično bistrino.

Starejši se je zazrl v popisano servieto in počasi rekel:

»Mislim, da sva naredila nekaj napak. Moj mlajši kolega je boljši matematik od mene in zato bo šel še enkrat skozi enačbe ... Nisva še, ampak še čisto malo nama manjka.«

»Povejta, ko bosta izračunala,« se je nasmehnil barman, da ju opogumi. Naročila sta še četrto pivo *Roche-fort*. Takoj zatem peto *Urthel Samaranth*, kmalu še šesto *Zlatorog* in mlajši je nato od sebe odrinil do zadnjega milimetra prostega prostora popisano servieto. Barman je menil, da sta končala s kalkulacijami in ju povprašal po rezultatu.

»Bojim se, da se ne moreva več dovolj dobro skoncentrirati,« je rekel kodrolasi pivec. »Ta piva so mnogo močnejša kot sva mislila. Problema se bova morala lotiti ob drugi priliki.«

Plešasti je prikimal:

»Matematika nama ne gre več od rok.«

»Dobro,« je vzdihnil barman, »sta vsaj kakšen korak ali dva bližje k realizaciji vajinega cilja. Popila sta nekaj vrst piva in zato bo vajin seznam prihodnjič krajši. Koliko sta jih poskusila?«

Prestrašeno sta se spogledala in potem zmedeno pogledala barmana. Mlajši je počasi rekel:

»Ne vem! Nekaj sva jih res popila.«

»Oh, sploh jih nisem štel,« je zavzdihnil plešec. »Tako res ne bova nikoli prišla do konca. Rabila bi seznam popitih piv. Zdaj bova morala začeti spet od začetka.«

»Morda bi bilo bolje, da pozabiva na matematiko. Neumno je, kaj, če bi pila kar tako – slučajno – iz čiste-ga zadovoljstva,« je predlagal kodrolasec. »Kar dajte nama kateregakoli. Takega, ki ga še nisva poskusila!«

Barman mu je namenil hladen, zaničljiv pogled in rekel:

»Katerega naj vama postrežem, če pa se ne moreta spomniti katera piva sta že pila. Statistično je možno, da vama prinesem takega, ki sta ga že popila!«

»Potem pa nama prinesite katerega, ki sva ga že poskusila,« je predlagal starejši.

»Katerega pa? Kako vama naj postrežem s pivom, ki sta ga že poskusila, če ne vesta, kaj sta pila?« je vprašal barman.

»Kaj si ne zapomnite, kaj so gostje naročili?« je zajedljivo vprašal kodrolasec.

»Seveda si!« je užaljeno rekel barman. »Vendar se nikoli ne vmešavam v želje gostov. Še manj pa v njihove matematične izračune! Želela sta izračunati koliko piv lahko spijeta za časa vajinih življenj. Zdaj vidim, da

nista nič izračunala!«

»Res ne! Opustila sva to neumnost z matematiko! Kaj predlagate, da narediva sedaj?«

»Predlagam, da poravnata račun preden se spustita v nadaljevanje degustacije piv iz naše praktično neskončne zbirke. Če sem čisto odkrit, me bolj kakor število popitih piv za časa vajinega življenja zanima, če lahko plačata pivo, ki sta ga naročila.«

»Hja, torej to je konec najinih matematičnih ambicij,« je rekel starejši pivec. »Pozabimo torej na vso to matematiko. Koliko sva vama dolžna?« Segel je za pas, kjer je imel iPhone.

Barman je pritisnil kazalec na e-tablico in rekel:

»Naj preverim, koliko in katera piva sta spila in zmnožim vse skupaj!«

»Oh, prosim vas, ne spet s to matematiko. Imam jo vrh glave,« je rekel plešec. Njegove oči so bile prestrašene in njegov glas je bil slišati nekako izgubljen.

Frank Roger (Florimond De Cuyper) Rodil se je leta 1957 v Gentu v Belgiji.

Njegova prva zgodba je nastala leta 1975. Od takrat so njegove zgodbe objavljene v več jezikih, v mnogih revijah, antologijah in drugod. Od leta 2000 je tudi zbirke zgodb objavil različnih jezikih.

Poleg pisanja fikcije ustvarja kolaže in grafična dela v skladu z nadrealistično in satirično tradicijo. Objavlja jih v različnih revijah in knjigah. Do sedaj so objavili nekaj sto njegovih kratkih zgodb v več kakor 40 jezikih. O njem je mogoče najti več na spletni strani **www.frankroger.be**.

V Jašubeg en Jered, posebna številka Eurocon letnik 5, junij 2012, je bila v slovenščini prvič objavljena njegova zgodba SMRTNA NEVARNOST. Druga njegova objava v slovenščini pa je zgodba KRIOPIK-NIK v zbiru fikcije ZVEZDNI PRAH 2012. (ISBN 978-961-269-817-1).

KUPOLE

PODOBE IZ PRIHODNOSTI

Vid Pečjak

V 23. stoletju je postalo jasno, da bo svet v kratkem dokončno propadel. Povprečna temperatura v Evropi in Severni Ameriki se je dvignila na 35 stopinj, celo na Islandiji in Aljaski je rasla trta, v tropskih predelih pa se je pojavila neznosna suša, tako da je vse zelenje odmrlo. Tam, kjer je bil nekoč mogočni amazonski pragozd, se je širila blatna puščava, prerasla z grmovjem in bičevjem. Zalivski tok se je ustavil, nastala sta dva toplotna pasova: vzhodni in zahodni atlantski pas. Velike klimatske spremembe so se pojavile tudi na Pacifiku. Večino tamkajšnjih sanjski otokov je pokrila voda. Zalila je tudi mnoga milijonska mesta. Tedaj so vlade, mednarodne organizacije in največje gospodarske korporacije sklenile, da je treba ustaviti propadanje. A kako? Vsaka sprememba je terjala neznanska sredstva in napor. Odkritje fuzijskih elektrarn je omililo energetske krize, kar pa je le delno prispevalo k pridobivanju hrane, čiste vode, k dvigu zdravstva, povečanju zaposlenosti in drugih za obstoj nujnih dejavnosti. V takem stanju sveta je delniška družba Survival predlagalo gradnjo nepredušnih, samozadostnih in varnih mest pod kupolami. Že spočetka je bilo jasno, da bodo lahko sprejela le omejeno število prebivalcev in da bo večina ljudi ostala zunaj. Izbruhnile so demonstracije, na katerih so množice zahtevale bodisi gradnjo varnostnih mest za vse državljane bodisi naključni izbor prihodnih meščanov, na primer z metodo slučajnih števil. Demonstracije pa niso zausstavile gradnje.

Najprej so zgradili varno mesto v amerškem Palm Springu, ki je že prej gradil krožne zgradbe s stekleno streho, a majhne in nezadostno zaprte. Priprave na gradnjo so se vlekly dve leti, nato so prišli gradbeni stroji. Demonstracije so prenehale, ljudje so bili zadovoljni z odpiranjem novih delovnih mest. Zgradili so krožne stavbe s skupnim radijem 600 metrov. Pokrili so jih s posebnim steklom, ki je slabo prepuščalo toplotne žarke.

Na dan otvoritve se je zbrala pred kompozicijo množica radovednežev. Prišli so tudi razni odličniki od umetnikov do politikov. Palm Spring je bil že prej mesto imenitnih in bogatih ljudi, ki so imeli v njem svoje počitniške hiše. Imel je zadosti vode in z bližnjih, 3000 visokih gora je pihal hlad.

»Odpiramo novo poglavje v zgodovini človeštva,« je dejal predsednik Združenja narodov Bill Asimoto in se izprsil. Tedaj je prihitela skupina policistov in prepovedala vstop pod kupolo. Nastala je zmešnjava, nihče ni vedel, kaj se je zgodilo, dokler ni vodja policistov

stopil na govorniški oder in povzel: »Nihče ne sme stopiti v varno mesto. V njem smo odkrili strupene pline, metan in ogljikov monoksid. Zato ostane zaprto do temeljitega prečiščenja.«

Množica je prestrašena stekla na vse strani. Vozniki so planili v avtomobile in na vrat na nos odpeljali svoje štirikolesne prijateljčke. Posamezniki so spraševali policiste, kako je zašel plin pod tesno zaprto kupolo. Ti pa so skomigali z rameni, ker sami niso vedeli kaj več.

Preiskavo je prevzel detektiv Elizej Hole. S svojimi pomočniki so izprašali vsaj tisoč ljudi, ali so videli kaj sumljivega. A nihče ni videl nič takega. Konec koncev ni mogla tolikšna količina plina priti v zaprt prostor v navadni jeklenki. Potrebovali so jih veliko, vsaj en tovornjak.

Hole je zaslišal glavnega inženirja Marka Klavora.

»Kako ste ugotovili, da je v stavbi plin? So se oglašili detektorji?«

»Notranji detektorji so se oglasili prepozno. Nekaj pa smo jih vgradili v stebre zunaj stavbe in ti so prvi zagnali alarm.«

»Aha, zunaj stavbe,« je s poudarkom dejal Hole. »Ali to pomeni, da stavba ni dobro zatesnjena? Da pušča?«

»Seveda,« je pritrdil Klavora. Za zdaj še nismo ugotovili, kje. Napaka pa utegne zavreti gradnjo varnih kupol.«

»Mislite, da gre za sabotažo?«

»Ne vem. Morda, ali pa za površnost. Izvedli bomo svojo preiskavo, ker takšnih napak ni mogoče odpustiti. Še sreča, da je bila kupola prazna in da plini niso nikogar pokopali.«

»Še sreča. Tisti, ki je spustil plin, je nameraval zas-trupiti veliko ljudi.«

»Če bi se proslava začela le deset minut kasneje, bi imeli pokol.«

»Zakaj pa se je zakasnila?«

»Ker je voznik enega od govornikov imel zamudo. Oviral ga je pregost promet.«

»Aha! Torej gre za slučajno zamudo.«

»Vsekakor.«

»Kdaj pa ste zadnjikrat pregledali alarmne zvon-ce?«

»Pred dvema dnevoma.«

»Aha! Že pred dvema dnevoma. Zakaj pa jih niste včeraj?«

»Imeli smo preveč dela.«

»Kdo pa bi s katastrofo pridobil?«

»Ne vem. Nihče. Morda konkurenčno podjetje New World Com.?«

»Aha! Konkurenca?«

»Na razpis se je prijavilo naše gradbeno podjetje in še tri druga. Najbolj nevarno se nam je zdelo New World Com.«

Hole je ukazal, naj vse priče izprašajo, ali so videli uslužbenca ali vozila tega podjetja. Niso jih videli, toda dve priči sta povedali, da so se trije gledalci čudno obnašali.

»Kako čudno?«

»Neprestano so buljili v vhod in se mu bližali ter spet oddaljevali. V rokah so držali nekakšne naprave. Priči sta menili, da gre za daljinske prisluškovalce.

»Aha, za daljinske prisluškovalce.«

Tu pa je preiskava obstaja. Opisi so bili premalo natančni, drugega dokumenta pa niso imeli. Hole je pregledal, kaj so mediji pisali pred otvoritvijo. Članki, ki so jih podpisali uslužbenci New Worl Com.« so zares zveneli dokaj agresivno.

»Če zgradba ne bo delovala, mora država prepustiti gradnjo kakemu drugemu podjetju, na primer New World Com.« Podpisal se je neki Ernest Guvara. Hole je ugotovil, da je zaposlen pri konkurenčnem podjetju, kjer vodi sektor Public Relations. To je bilo zelo sumljivo, a premalo za obtožbo.

Čez deset dni je sledil atentat. Pod strelom se je zgrudil pisec Ernest Guvara. Zdaj je bil Hole skorajda

prepričan, da je plin namestilo podjetje New Word Com. A manjkali so zanesljivi dokazi.

Neki policist je našel zraven vrat ogorek cigarete Morava. Hole ga je vložil v forenzični analizator in že čez nekaj ur je dobil sporočilo: »Cigarete Morava izdelujejo in prodajajo samo v eni od balkanskih držav. Ustni odtis je pokazal, da jo je kadil srbski državljani z imenom Joco Džurić. Računalniški spisek vseh srbskih državljanov zunaj Srbije je odkril, da je gospod Džurić sodelavec podjetja New World Com. V kriminalističnem arhivu piše, da je bil že dvakrat obtožen kaznivega dejanja, a nikoli obsojen.« Sledilo je še nekaj manj pomembnih podatkov.

Hole je vzdihnil »Blagor Sherlocku Holmesu in drugim detektivom preteklih stoletij, ki so lahko samostojno raziskovali kriminalna dejanja, se spraševali, presojali in odločali. Zdaj pa ti vse to postreže Forenzični analizator. Naj gre k vragu! Postal sem samo lutka v njegovih rokah.«

Kljub incidentu v Palm Springu pa gradnja varnih kupol ni prenehala. Po nekaj letih zastoja so začele rasti kot gobe po dežju. Že čez 10 let so jih po svetu zgradili čez 50, čez 20 let pa več kot sto. Vsako milijonsko mesto ga je postavilo v poljedelskem okolju z vodo in energetske postaje v bližini mesta. Gradnjo so prekinjale samo silovite demonstracije in nemiri jeznega ljudstva, ki je ostalo zunaj. V nekaterih primerih so skupine državljanov celo napadla mesta.

ARMADA ZDRUŽENE EVROPE PODOBE IZ PRIHODNOSTI

Vid Pečjak

Ko je evropska vlada propadla, so druga za drugo razpadale tudi njene institucije in njena armada. Vojniki so odšli domov, toda mnogi niso vedeli, kod in kam. Ko so se izbrani prebivalci zaprli v steklena mesta, so se pojavile roparske tolpe. Sestavljali so jih prebivalci, ki se niso uspeli ali niso hoteli vključiti v naselja pod kupolami, demobilizirani vojaki, begunci in brezdomci. Napadali so vasi in manjša naselja ter jih ropali, včasih tudi mesta pod kupolami in skušali vdreti vanje, ker so se nadejali bogatega plena. Vendar so se mesta uspešno branila, dokler se ni pojavila armada generala Maksimiliana.

General Maksimilian je bil pred tem oficir v evropski armadi. Sledil je karieri svojih prednikov, očeta Browninga in deda Tusa, ki sta se sodelovala v zadnjih vojnah med Evropo in Islamijo ter Ameriko in Daljnim vzhodom in se proslavila z zasedbo Kaira.

Povzpela sta se do generalskega čina, Maksimilijan pa ni prišel dlje od poročnika, kar ga je neizmerno žgalo.

Ko je propadla evropska armada, se je zavedel, da je prišel njegov čas. Zbral je njene ostanke in vse nezadovoljneže, ki niso uspeli zbežati pod kupole. Toda časi niso bili ugodni za vojno. Prebivalstvo je bolehalo za vsemogočimi boleznimi, prirastek je skorajda povsem usahnil, v ljudeh pa so prevladali primitivni nagoni, zato so tolpe ropale, pobijale in posiljevale, kamorkoli so prišle. Lokalne policije so jih skušale zaustaviti, a marsikje zaman.

Maksimilian je sprevidel, da se v teh razmerah lahko proslavi in prevzame oblast v nekdanji Evropi. Začel je ustanavljati Armado združene Evrope, čeprav nekdanje Evrope ni bilo več, ker je narasla voda preplavila mnogo držav ali delov držav in spremenila večji del kontinenta v polotoke in otoke. Med prosto-

voljci so prevladovali begunci, brezdomci, nekdanji vojaki, mnogo pa je bilo tudi pribežnikov, ki jih niso sprejeli v steklena mesta. Vojska je bila rasno zelo mešana, belcev je bila komaj polovica. Največji problem pa je bilo njihovo zdravstveno stanje. Tri četrtine vojakov je bila bolnih, izčrpanih, mnogi so na pohodih umrli ali obležali ob cestah. Poleg tega so govorili različne jezike in le malo jih je obvladalo nastajajočo evropejščino. S takimi vojaki bi bilo težko osvajati dobro varovana mesta pod kupolami. Drug problem je bilo orožje. Ob razorožitvi so veliko lahkega in težjega orožja uničili, ostanek so pobrala steklena mesta ali jih poskrili prebivalci. Posebno novejšega orožja je bilo malo. Tretji problem je bil transport. Klasičnih vozil na fosilna goriva ni bilo več, električna vozila pa so bila redka, poleg tega je primanjkovalo elektrike za polnjenje. Majhni in tesni eggmobili na vodikov pogon niso ustrezali potrebam, ker niso mogli vleči težkega orožja, večjih vozil pa je bilo malo. Kljub tem pomanjkljivostim je Maksimilianu uspelo zbrati kakih 15.000 vojakov in 16.000 večinoma zastarelih pušk, zaplenili so tudi tri topove. Uspeli so popraviti nekaj zarjavelih vozil na naftni pogon, a so premgli le malo goriva. Nato so krenili na pohod na samostojna mesta. Ropali so naselja in vasi, da so se prehranjevali, in odvezemali ljudem, karkoli se je dalo uporabiti, najbolj pa električna vozila, če so jih kje odkrili.

Maksimiljanova vojska je najprej napadla večje naselje Vetrnica in ga po nekaj urah boja zasedla. Čeprav ni bilo zgrajeno kot kupola, so prebivalci namestili v večje stavbe vodne in zračne filtre in upali, da bodo preživeli. Maksimiljanova vojska se ni menila za ukaze. Čeprav je komandant prepovedal pobijanje prebivalcev brez razloga, ga vojska ni ubogala. Pobijala je meščane vse vprek in jim odnašala vse, kar so premgli. Posiljevala je ženske. Za njo je odmeval jok in stok, na srečo pa je vojska kmalu odšla naprej.

Poleg Maksimiljanove Armade združene Evrope so po deželi rogovilile še druge oborožene tolpe, ki pa so bile slabo organizirane in oborožene in mnoge so hitro razpadle. Naselja so se jih zlahka obranila. Najbolj znane so bile Vojska Hitlerja drugega, Osvobodilna fronta Evrope in Armada osvoboditve, večina pa ni imela nobenega imena in nobenega drugega cilja kot ropanje prebivalstva. Maksimiljan jih je zaničeval, ker se niso obnašali kot vojaki, kadar pa je nehote ali hote trčil nanje, so se po kratkem pozdravu razšli, vsakokrat pa so se mu pridružili številni dezertarji, ki so z njim računali nagrabiti večji plen.

Po osvojitvi Vetrnice je vojska krenila proti gorski planoti, da nagrabi opremo in mobilizira zdrave novake. Oropala je mesto Kajak in prečesala manjša naselja in vasi na planoti.

Manjši oddelek je vstopil v naselje Edelwise, ki se ni upiralo. Mlajši prebivalci so pobegnili na gorske vršake,

kamor jim vojaki niso sledili. Vstopali v hiše in vsakdo, ki se jim je upiral, je dobil laserski žarek v glavo. Odpeljali so živino in zahtevali, naj prinesejo vso prehrano na kup. Iskali so orožje, ki ga pa niso našli.

Mlajše prebivalce, ki so ostali v naselju, so postavili v vrsto in poseben vojaški selektor je najbolj krepke izločil in poslal v armadni štab, kjer so jih razvrstili v borbene enote.

General Maksimilijan si je osebno ogledal plen. Godrnjal je, ker so zbrali premalo orožja in hrane, nato pa je šel pozdraviti nove vojake.

»Dobrodošli v Armadi združene Evrope!« je začel svojo govoranco. Zahtevam sto odstotno disciplino!« jim je zabičal. Razkril je namen vojaške akcije in prvi cilj pohoda - stekleno mesto Opcija. »Imajo veliko zalogo hrane in orožja, surovin in virov. Morda ostanemo tam in bo to naše mesto. Živeli bomo kot v nebesih. Zakaj pa ne? Nismo nič slabši od njih! Zato pa zahtevam pogum in še enkrat pogum. Strahopetnost kaznujemo s kroglo. Pričakujem, da se bo Opcija zagrizeno branila in od nas je odvisno, ali bomo zmagali. Zapomnite si: Maksimiljanovi vojaki se ne predajo!«

»Si ti tisti človek, ki mu pravijo Divji Maks?« je vprašal eden od mobilizirancev.

Na začudenje stražarjev je Maksimilijan odgovoril:

»Da, jaz sem divji Maks. Divji sem zato, ker ne poznam milosti. Ali boste z menoj zmagali ali pa s steklarji umrli.« Vojaki so prebivalce steklenih mest imenovali steklarji.

General je imel velik vpliv na svoje podrejene. Ubojali so ga brez ugovora. Celo tisti, ki so mu nasprotovali, so med srečanjem onemeli. Bali so se njegovih sršečih oči. Govorilo se je, da je hipnotizer. Zavedal se je svoje duševne moči in jo zlorabljal.

Armada združene Evrope je nadaljevala svoj pohod. Vdrli so v nekaj naselij in ekoloških hiš, jih izropali in se približali steklenemu mestu Opcija.

V gaju blizu mesta so se utaborili.

Maks je dvignil telemobi in ga pritisnil na uho.

»Kva želiš, kolega Divji Maks,« se je zarežal general Jung. Hudič ti pomaga, ker si še vedno tako trdno na nogah, kot takrat, ko si bil kadet v oficirski šoli!«

Maksimilijan in Jung sta obiskovala isti razred oficirske šole, vendar slednji ni opravil izpita in je ostal narednik.

»Mislim, da je napočil čas za skupni napad na Opcijo. Domobranci so dobro opremljeni in sami jim ne bomo kos.«

»Kaj ga pa serješ, Divji Maks?« je presenečeno vzkliknil Jung. »Moja vojska sestoji iz bolnikov in mobilizirancev, je skorajda brez orožja in brez discipline. Ker vsakdo govori drug jezik, me ne poslušajo. Opcija pa je preveč utrjena. Najmočnejša trdnjava v Evropi. Rajši osvojiva kaka manjša mesta ali ekološke

hiše. Cepale bodo kot muhe druga za drugo!»

»Vem, vem,« je dejal Maks. »Glavni napad bomo prevzeli mi, vaša armada pa bo vezala domobranske sile na drugi strani mesta.«

Po dolgem prerekanju sta se zmenila, da bosta armadi sodelovali. Maksova armada bo napadla na jugu in vzhodu, Jungova pa bo igrala napad na severu in zahodu. Dogovorila sta se tudi o plenu.

»Fifty fifty,« je zahteval Jung.

»Največ četrtno,« je predlagal Maks.

»Fifty fifty,« ni popustil Jung, toda Maks je vztrajal pri četrtni.

»Vi boste le igrali napad, mi pa se bomo borili!« je vzkliknil Maks. Že je kazalo, da bo dogovor padel v vodo, ko je Maks je zagrozil, da bo poklical na pomoč vojsko Napoleona četrtega, ki je rogovilila in napadala vasi v bližini. Jung je nerad popustil.

»Vrag te vzemi, Divji Maks!« je končal pogovor.

»Eh, Mala vojna, vrag bo vzel oba, če ne osvojiva Opcije.« Mala vojna je bil Jungov vzdevek, z njim pa so ga smeli klicati samo njegovi prijatelji.

Maks je začel zbirati orožje in z zaplenjenimi elektromobili mu je celo uspelo privleči nekaj topov na zbirališče. Ker ni nikjer nabral dovolj nafte, je pustil zastarele tovornjake v bazi.

Začelo se je obkoljevanje mesta. Maksovi bojovníki so polegali vzdolž parobka gozda, ki je obdajal mesto. Slena je prvič videla kupolo. Segala je visoko pod nebo in pod betonskim steklom je videla stavbe. Obkrožali so jo pritlični bunkerji, na površini pa so se videli obrambni balkoni.

Neka domobranska patrulja je kmalu zagledala napadalce. V Opciji so sprožili alarm. Maks je zaklel in vzkliknil:

»Prekleti predniki! Hudiči! Odkrili so nas!«

Najprej je Maks predlagal domobrancem pogajanja. Ker se po mobiju niso mogli dogovoriti, so se domenili za sestanek na licu mesta. Predlagal je, naj se sestanejo za obzidjem takoj za portalom, branilci pa so pristali le na sestanek zunaj kupole.

Že zjutraj je pripekalo sonce tako močno, da se je temperatura v senci dvignila na 43 stopinj. Pogajalski odbor se je podal pred portal Opcije. Divji Maks je z zanimanjem gledal bunkerje pred kupolo in strelne balkone na njej. Meščani so jih zgradili nedavno, da bi se zaščitili pred napadi vpadnikov. Domenili so se, da pridejo brez orožja, ki ga obdržijo le straže v ozadju. Maksa so spremljali njegov pribočnik Dakič, polkovnik Vonbrawn in general Jung. Dakiča je Maks povišal v praporščaka, ker je, kot je dejal, pogumno zasedel in oropal nekaj naselij.

»Jaz se ne bi pogajal, ampak bi jih kar napadel,« je mrmral Jung. »Kdor prvi useka po gobcu, zmaga.«

»Morda se bodo predali brez boja. Nas je veliko več,« je dejal Maks.

»Ali šteješ tudi bolnike?« se je zarežal Jung. »Menda veš, da doslej se še nobeno stekleno mesto ni predalo.«

»Saj še nobenega nismo osvojili razen majhne Vetrnice. Opcija bo naša velika borbena preizkušnja.«

Tedaj so se odprla vrata portala in skozi njega so prišli štirje domobranci v zelenih uniformah. Maks je razodel pogoje predaje. »Položite orožje na kup, nato se postavite v vrsto. Zasedli bomo vse prazne prostore. Domobranci bomo odpeljali v ujetništvo. Vojnim ujetnikom se ne bo zgodilo nič hudega. Dajem svojo generalsko besedo. So pod mojo osebno zaščito.«

Po dolgem razgovoru in zmerjanju z obeh strani so se dogovorili, da se še enkrat, še zadnjikrat dobijo, pred tem pa premislijo vse opcije.«

»Kakšne opcije?« je vprašal eden od zelencev.

»Saj ste Opcija, boste že vedeli, kaj je opcija!« se je zarežal Maks.

Ko se je Maksova skupina obrnila, je Jung zavpil:

»Kavsните se v rit! Bolje, da sprejmete našo ponudbo, sicer ne bo milosti. Z nami ne morete pometati!«

Noč je minila v napetem pričakovanju. Maksove straže so hodile vzdolž spečih bojovníkov. Toda nobena stran ni sprožila orožja.

»To je dobro,« je mrmral Maks. »Dokaz, da se nas bojijo.«

Naslednjega dne so se ponovno sestali.

»Razumemo vašo stisko, zato ponujamo nove pogoje,« je dejal Divji Maks. »Oficirji smejo obdržati osebno orožje, kdor želi, pa lahko v enem dnevu zapusti mesto.«

»Ali ste ob pamet!. Dobili boste nekaj kruha in konzerve pasiranega fižola, nakar lahko greste svojo pot.«

»Nismo berači, temveč Armada združene Evrope.«

»In Vojska osvoboditve!« je dodal Jung.

»Združene Evrope ni več. Tudi nobene druge Evrope.«

»Temu so se pa skisali možgani,« je glasno dejal Jung in pokazal na govorca. »Tisti posrani fižol pa kar sami požrite! Zatlačite si ga v rit!«

Sestali so se še enkrat. »Predlagamo kompromis,« je predlagal Maks. »Dobimo polovico mesta, v drugi polovici pa ostanete vi!« Branilci Opcije niso odgovorili. »Potem pa nič!!« je zavpil Maks. »Ponujamo vam roko, a jo odklanjate! Posledice pripišite sebi!«

»Jebajte se!« je dodal Jung. »Obesili vas bomo za jajca na portal!«

Skupini sta se razšli. Zjutraj je general Maksimilijan povlekel svojo vojsko do parobka gozda, od koder je ni bilo moč videti iz utrdb Opcije, nato pa jo razdelil na dva ešalona. V prvega je razporedil bolne in onemogle vojake, ki so komaj stali na nogah, v drugega pa vsaj na videz zdrave mladeniče. To taktiko je uporabil, ko je napadel Vetrnico.

Prvi ešalon je vodil polkovnik Browing, ki ga je Maks, kot je dejal, zaradi hrabrega napada na Vetrnico povzdignil iz praporščaka v polkovnika. Razporedil je

ešalon okoli južne polovice obroča in z elektronskim zvočnikom zavpil: »Prvi ešalon, pripravi se za napad!« Povelje je donelo na vse strani in gotovo so ga v Opciji slišali. Nato je nadaljeval: »Prvi ešalon, v mestu vas čaka lepše življenje! Naprej! Hurra!«

Vpadniki so se pognali naprej, večina se je opotekala, se zaustavljala, kašljala in mnogi so tudi bruhal. Nekateri so kleli: »Prekleti predniki!« Nekaj jih je hodilo po vseh štirih. S starinskimi puškami so streljali proti kupoli in s hripavim glasom kričali: »Hurra!« Grmenje je napolnilo jaso pred mestom. Nasprotnik je odgovarjal z laserskim orožjem, zato ni bilo slišati pokanja, temveč se je videlo samo napadalce, ki so padali kot snopi. Vendar je bilo napadalcev toliko, da jim je uspelo zavzeti najbližji bunker. Razstrelili so ga z mino, napolnjeno z eksplozivnim ekstrazitom.

General Maksimilian je z daljnogledom opazoval napad. Ko so vpadniki zasedli bunker, je vzkliknil: »V tej smeri bomo prebili zid iz betonskega stekla! Tod bomo zmagali!«

Ko je od prvega ešalona ostala le peščica razcapancev, je general Maksimilian zavpil: »Drugi ešalon, pripravi se za napad!«

Vpadniki so stekli do parobka gozda. »Za boljše življenje, naprej! Hurra!«

Borci so se pognali proti obzidju. Nekateri so imeli tudi lasersko orožje, zato ni toliko grmel kot prej. Kljub temu so padali kot jesensko listje z dreves. Skupini s prebojnimi minami pa se je nekako posrečilo doseči kupolo iz betonskega stekla. Kmalu zatem je zagrmela strahovita eksplozija. V zidu se je prikazala luknja in vpadniki so kriče stekli skozi. Streljali so

branitelje in tudi civiliste, ki so se prikazali na oknih. Neki vpadnik je hladnokrvno zabodel otroka, ki je pritekel iz stavbe in vpil: »Očka! Očka!«

»Zmagujemo!« je sopol Divji Maks.

Čisto blizu je zagrmel strel. Eden od ranjencev je sprožil s starinsko puško na smodnik. Krogla je švignila mimo tik mim o generala Maksa, ki je divje zaklel.

Branilci so se povlekli v mesto in nadaljevali boj. Stavbe ob glavni ulici so bile utrjene, v Opciji so jih imenovali »druga obrambna črta«. V hodnikih jih je čakalo orožje in strelivo, eksplozivne naprave, hrana, voda, zdravila in obveze.

Nenadoma jih je napadla kolona vojakov, ki je prišla na pomoč iz najbližjega mesta Vrtnica. Razporedili so se v vrsto in vdrl v mesto na strani, ki naj bi jo branili vojaki generala Junga. A jih ni bilo. Opcija jih je na pomoč, da ji pomagajo pregnati vojake samozvanih generalov. Po medmestni pogodbi so si morala mesta v stiski pomagati, tudi v primeru oboroženega napada.

Vojaki obeh armad so začeli brezglavo bežati. Branilci iz Vetrnice so bili dobro oboroženi s sodobnim orožjem. V obeh napadalnih armadah je padlo kakih 25% napadalcev.

Ko sta se Maks in Jung pogovarjala o vzrokih poraza, je Maks menil: »Lotila sva se pretrdega oreha. Opcija ni mesto, ki ga lahko mimogrede premagaš.«

»Opcija naju ne bi porazila brez pomoči Vrtnice. Na to nisva računala. Predlagam, da skupaj napadeva kakšno manjše mesto, na primer Laguno.«

»Velja. Laguna je manjša in slabše oborožena. Niti Opcija niti Vrtnica ji ne moreta pomagati. Padla nama bo kot tepka v roke.

KAMIKAZA ZA KVANGMAN

Andrej Ivanuš

Upal je, da ga Kvangmani niso odkrili. Zato je hitel z vnašanjem ukazov. Planeta na monitorju še ni bilo opaziti. Prav tako ni bilo nikjer opaziti nobenega plovila, torpeda, bombe ali kar koli drugega. Še navadnega meteorološkega satelita ni bilo nikjer!

Takoj nato, ko je dokončno in nepreklicno zacementiral trajektorijo poleta s pritiskom na gumb, je nekaj zadelo plovilo. Udarec je bil tako močan, da ga je vrglo s pilotskega sedeža. Zaklel je, jezen nase, ker se ni privezal. A naslednje misli več ni bilo. Izbilo mu jo je iz glave, saj je treščil z njo ob komandni pult in za trenutek ali dva izgubil zavest.

Ko je prišel k sebi, je potreboval kar nekaj časa, da se je skobacal iz ozkega prostora med sedežem in komandnim pultom vesoljske ladjice. Najprej je potre-

boval nekaj sekund, da mu je do zavesti prišla informacija, da se je nekaj zaletelo v njegovo plovilce. S težavo je sedel v mehki sedež. Zdaj je skrbno nastavil varnostni pas in preveril, če se je zaponka zaskočila. Drgnil je boleče mesto na senceh in počasi se je zavedel, da nekaj ni v redu. Nekaj sekund je preverjal instrumente in se razgledoval po kabini. Potem se je domislil:

–Alarm! Zakaj ni alarma? Takšen udarec meteorita ali Kvangmanske rakete bi prebil oklep ...–

Na glas pa je rekel:

»Kaj, hudiča je bilo to?« Mrzlično je pričel preverjati sisteme. Vsi kontrolni kazalniki so bili v zelenem področju. Stroj mu je sporočal, da vse deluje normalno. Na zaslonu je preklapljal med različnimi kamerami, ki so snemale zunanost vesoljske ladjice. Opazo-

val je premikanje zvezd na črnem ozadju vesolja, ki so se navidezno premikale zaradi lastne rotacije plovila, kar mu je zagotavljalo umetno gravitacijo.

Ponovil je še enkrat:

»Kaj, hudiča je bilo to?«

Znova je preveril vse sisteme. Nič! Vse je bilo videti v redu.

»Morana!« je pozval ladijski računalnik. To je bilo tudi ime njegovega plovila, Morana-1. Njegova vesoljska ladjica je bila dejansko torpedo, ki so ga z Zemlje poslali, da v sončni prah sesuje Kvangman. Ko se je prebudil iz krio-spanja, je bil več kot sto svetlobnih let daleč od Zemlje. Med spanjem je preživel tudi pet napornih časovno-prostorskih skokov. Bil je kamikaza, ki bo svoje življenje herojsko končal z uničenjem planeta Kvangman.

»Želiš, dragi moj!« se je s senzualnim kontra-altom oglasila ladjica.

»Prosim, še ti preveri vse sisteme in sporoči, če opaziš karkoli kar odstopa od zadanih parametrov. Karkoli, pa če je še tako neumno ali nenavadno,« ji je naložil. Bil je previden še iz časov geta. Življenje v zaporu pa ga je naučilo še lokavosti in zvitosti. Tako si je izostril sposobnosti svojega preživetja in obstoja. Saj zato pa je bil izbran za kamikazo.

»Trenutek ...« je rekla Morana in obmolnila za dve sekundi. Potem je rekla: »Vse je v redu, Andrej!«

Zmignil je z rameni. Vendar ga občutek, da nekaj ni prav, ni zapustil. V življenju ga je reševala prav ta skoraj bolesta previdnost.

»Nekaj te je zadelo, Morana! Kaj je bilo to?« je uporno vprašal. Ladjica je bila nekaj časa tiho. Potem je rekla:

»Ne vem, ne morem določiti. To bi lahko bila kakšna prostorska anomalija, gravitacijska leča ali kaj drugega, česar znanost še ne pozna.«

»Prav!« je vzdihnil. V glavi mu je zaradi udarca še razbijalo in glavobol je le počasi popuščal. Namestil se je udobno, da nadaljuje s tem, kar je že začel.

Preden ju je zadelo, je preveril odčitke parametrov poti. Nato je Morano usmeril natančno proti planetu Kvangman. Zadeči sta morala čim bolj v sredino in se zakopati deset tisoč kilometrov pod površje planeta. Sprožila se bo 'črna luknja' in posrkala planet Kvangman vase. Tako bo Zemlja dobila stoletno vojno s tehnološko višje razvitimi Kvangmani in postala nesporna vladarica tega dela galaksije.

»Morana, zakaj se ob udarcu ni vključil alarm?« je zamišljeno vprašal. Odgovor ga je presenetil.

»Saj se je vključil!« je zatrdila Morana.

»Kako? Ko sem prišel k zavesti, alarma ni bilo!«

»Res je!« je odgovorila Morana.

Zamislil se je. Stroji so bili še vedno nepopolni in so potrebovali nadzor, posebej ob nenavadnih ali mejnih situacijah in dogodkih. Lahko bi poslali Morano samo

na samomorilsko pot. A ker je bil vedno kakšen odstotek možnosti, da strojem ne bo uspelo, so potrebovali kamikaze. Na tako dolgi poti skozi vesolje se lahko pripeti sto stvari. Zdaj se je zgodila ena izmed tistih stvari. Zdaj se lahko izkaže in častno zaključi svoje zaženo življenje. Počutil se je kakor mesija, odrešitelj Zemlje.

»Morana, koliko časa sem bil brez zavesti?« je tiho vprašal. Ladjica je takoj odgovorila:

»Triinpetdeset minut in dvanajst sekund!«

»Meni se je zdelo le nekaj trenutkov!« je rekel in potem ga je začela grabiti panika. Nekaj res ni bilo v redu! Pogled se mu je na koncu ustavil na majhnem digitalnem prikazovalniku časa v kotu. Ta ni kazal tistega, kar je rekla Morana. Kazal je nekaj, kar je bilo videti popolnoma nesmiselno. Namesto številke je bilo na njem zapisano »ADIJO«.

Strmel je v zaslon in razmišljal o tem kateri norec na Zemlji je tako sprogramiral uro in digitalni prikazovalnik časa. Potem je njegova podzavest, ki je ves čas premlevala dogajanje od kar se je zbudil, preusmerila njegov pogled na zaslone kamer, ki so snemale zunanost Morane. Strmel je vanje in v rotacijo zvezd na črnem ozadju in nenadoma je spoznanje šinilo skozi njegove možgane.

»To niso prave zvezde!« je vzkliknil. »Morana, preveri zvezdne karte, takoj!«

»Preverjam,« je rekla ladjica. Medtem, ko je Morana preverjala, je preusmeril pogled ene izmed kamer naprej v smeri njune poti. Strmel je v sliko na ekranu in kri mu je ledenela v žilah.

»Andrej, nekaj ni v redu!« je previdno začela ladjica. »Ne vem, kako je to mogoče, a preverila sem trikrat. To niso ozvezdja Kvangmana, temveč Zemlje.«

V plovilu so se izklopili vsi sistemi, ugasnila je razsvetljava in samo komandni pult je deloval. Morana je porabila vse vire za svoje preračune. Čez nekaj sekund je nadaljevala s popačenim glasom:

»Preverila sem vse in – mogoče – je edino prava teoretična razlaga, da so Kvangmani naredili nekakšno časovno-prostorsko reverzibilno sfero, ki odbije telesa skozi čas in prostor na njihovo izhodišče ...«

Preko zvočnika je zapresketalo:

»Neidentificirano plovilo, javite se! V treh sekundah bomo streljali na vas!« Zaslišal se je še drug glas:

»Prekinite napad, to je Morana. Kako, hudiča, je prišla nazaj? Kdo je skuhal to piz...«

Morana je blago rekla:

»Andrej, proti nama leti prestrezna raketa!«

Zdaj se je oglasil oglušujoč alarm, a Andrej ga ni več slišal. Vse je bilo nastavljeno in trajektorija poti je bila zacementirana. Sam jo je nastavljal ... pri planetu Kvangman ... pred dobro uro in pol. Samo s široko razprtimi očmi je strmel v ekran in čakal, da čez nekaj trenutkov zadene Zemljo.

SLIKE Z RAZSTAVE *EROS – TANATOS*

Marko Vitas

Višja teoretična mehanika - kako zahteven predmet! Nable, rotorji in druge drugi zahtevni diferencialni operatorji. Zakaj je matematičen opis tako preprostih sprememb in stanj skrajno zapleten in okoren? Zakaj? Glavo imam težko in utrujen sem. Kmalu spoznam, da ne morem več, da četudi zdaj v neskončnost sedim pred knjigo in zvezki, ne bom zaradi tega nič pametnejši. Malo odmora se mi bo zagotovo prileglo. Potem se bodo, kot po navadi, misli zbistrile in bom lažje razumel zapletene matematične formulacije, ki sem jih študiral. Tudi kakšno hladno pivo bi se prileglo. Toda ne smem piti. Če bom toliko pil, kot imam navado, kmalu ne bom več zmožen študirati.

Posežem po mobilnem telefonu. Kličem svoje dekle, Suzano. Zvoni, ... zvoni dolgo časa. Neznosen elektronski zven se mi zajeda v možgane in misel, ali bolje rečeno vprašanje, 'ali se bo oglasila,' se igranje prepleta z mojimi živci.

Naposled se le oglasi:

»Živijo.«

Njen glas je nekoliko naveličano nejevoljen.

»Živijo,« odvrnem. »Draga, zares te pogrešam, ali bi se lahko danes dobila?«

Tišina. Nekaj neskončno dolgih, grenkih trenutkov tišine.

»Veš, da moram študirati.«

»Daj no, le za pol ure, samo da te ponovno vidim.«

»Lahko greva na kavo,« odvrne z glasom, ki je prav tako izdajal kanček zlovoljnosti.

»Kje bi se pa dobila?«

»Čez eno uro pred Narodno galerijo. Potem bom šla še k prijateljici, ki stanuje v bližini. Obljubila je, da mi bo posodila zapiske.«

»Se te že veselim, draga.«

»Čav.«

»Adijo.«

Sedem na mestni avtobus in se odpeljem proti mestnemu središču. Poleg mene sedi mladenka s slušalkami v ušesih. Niti malo se ne zmeni zame. Ura je 16.30. Mrači se. Postajališča in ulice so polne ljudi, ki se vračajo z dela. Prižigajo se mestne svetilke, vendar njihova svetloba le za malo, le za silo razsvetli spuščajoči se mrak in poznojesensko meglo.

Izstopim pri pošti. Nekoliko prezgodaj sem. Iščem cvetličarno, zato se namenim po Čopovi ulici. Mimo mene gre gruča gologlavih vernikov Skupnosti za zavest Krišne. Oblečeni so v svetle tunike, oziroma sarije in obuti v bele debele volnene nogavice in san-

dale. Prepevajo ob spremljavi melodije iz harmonija svojo prepoznavno mantro:

»... hare Krišna hare Krišna
Krišna Krišna hare hare
hare Rama hare Rama
Rama Rama hare hare ...«

V ušesih mi odzvanjanja zvončkljanje drobnih činel v taktu napeva mantre. Grem proti pasaži, prehodu med Čopovo in Nazorjevo. Zvončkljanje in harmonija napeva se oddaljujeta. V bližnji cvetličarni kupim šopek vrtnic. Skozi meglico k meni pristopi mična mladenka in mi v roke potisne letak:

KITAJSKA RESTAVRACIJA »PREPOVEDANO MESTO« ...

... Obiščite nas! ...

... Uporabljamo pristne tradicionalne začimbe daljnega vzhoda ...«

Zmečkam ga in ga vržem v najbližji smetnjak. Grem skozi pasažo mimo gledališča in se po Nazorjevi napotim proti Narodni galeriji.

Stojim pred vhodom v galerijo in čakam. Minute minevajo počasi in se kot vlečeno testo raztezajo v neskončnost. Mrzlično pogledujem na uro in v žepu vročično gladim mobilni telefon. Dlani se mi znojijo.

»Moral bi že priti,« pomislim. Zamika me, da bi jo poklical, a mi moški ponos tega ne dovoli. »Bo že prišla, če ne, pa že ne bom poslušal neumnih izgovorov,« si dajem poguma.

Žeja me.

Zaman čakam že pol ure, in ko se končno namenim oditi, se v zadnjem hipu premislim:

»Ne, ne grem na pivo, saj nisem Pavlov pes. Zakaj pa si ne bi raje ogledal slik v Narodni galeriji?«

V Narodni galeriji sem bil do sedaj samo enkrat in še to s šolo. Vstopim skozi vrata v novo vhodno avlo. Stopim do pulta, kjer prodajajo vstopnice, še prej pa bežno prelistam nekaj knjig in brošur, ki so naprodaj zložene na policah, ki so postavljene pred prodajnim pultom. Odštejem bankovec. Prodajalka mi poda vstopnico in mi vrne nekaj kovancev.

Prikupna mlada hostesa me uslužno pospremi do garderobe, kjer odložim plašč. Dodeli mi ključ od kasete, kamor odložim svojo torbo. Šele takrat se zavem, da imam v rokah šopek vrtnic. Že sem ga hotel

spraviti v kaseto, a si v zadnjem hipu premislim. Izročim ga hostesi:

»Za prijaznost,« ji rečem in se s skrajnim naporom skušam vedro nasmehniti.

Hostesa sprva ne skriva presenečanja. Vrne mi prešeren nasmeh, a se ji po nekaj trenutkih obraz resnobo zmrači. Sočutno me premeri in mi naposled mirno odvrne:

»Hvala, hvala. Zelo sem vesela, katerikoli je bilo to že namenjeno.«

Po stopnicah se povzpnem v prvo nadstropje. Pred menoj se odpirajo pogledi na mojstrovine Ažbeta, Vesela, Kobilce, Jame, Sternena, Jakopiča in drugih.

»Kako so lepe,« pomislim, »reprodukcije so lahko le blede senca.«

Postojim pred Petkovškovo sliko »Doma.« Naslikana podoba družine, sedeče za mizo, je preveta s tišino.

Morda zaradi odsotnosti očeta, ki ga ni na sliki. Nekateri baje prepoznavajo njegovo silhueto v podobi ženine rute. Na levi strani slike je upodobljeno ogledalo, v katerem je zrcalna podoba praznega stropnega kota kmečke izbe, pretanjen oris praznine oziroma trirazsežnega prostora. Pod ogledalom pa je nameščeno motovilo za navijanje in odvijanje preje, simbol minevanja časa. Genialno. Slika kot alegorija, oziroma prisposoba življenja, rezina nekega dogajanja, zamrznjenega v času. Dve večji prostorski razsežnosti, v katerih sta določeni višina in širina slike in ena čisto majhna, skorajda infinitezimalno tenka dimenzija, katero ponazarja debelina platna, a je v njo nakazana umetniško upodobljena navidezna globina, kar je morda najpomembnejše.

Ne morem se otresti občutka, da so stari Egipčani vedeli. Zgradili so mogočne piramide in templje ter izklesali veličastne kipe. Le zakaj so potem njihove

slikarije ali hieroglifi tako neverjetno ploščati? Obstaja najmanj še ena prostorska razsežnost in vsaj še ena časovna razsežnost, ali pa morda kar N dodatnih prostorskih in časovnih dimenzij.

Napotim se dalje. Še naprej si ogledujem slike, toda kmalu ugotovim, da si ne morem več zbrano ogledovati zbirke, kajti informacij je enostavno preveč, da bi jih lahko v tako kratkem času vsrkali moja zavest in podzavest.

Mojo pozornost pritegne slika, ki prikazuje Svetega Jurija v boju z zmajem. Hans Georg Geiger a Geigerfeld, preberem napis, ki navaja avtorja slike. Sveti Jurij, Jezus, Horus, Oziris ... Simbol reda in zmaj, ki pooseblja nered, kaos. Repozicija, propad, ljubezen, nov začetek ... in Seth ... »padam na kolena pred tvoje mračno obličje in živalsko podobo.« A slutim, vidim, da tudi sokolje oči motrijo obist moje duše. Sunkovito začnem odkimavati z glavo, da bi se otreseel zločestih misli. Obrnem se in odidem. Ne želim več gledati slik. Zato zapustim galerijo.

Odpravim se proti bližnji pivnici. Naročim si pivo. S prsti brišem roso s steklenega vrčka. Naredim požirek. Hladna, prijetno rezka tekočina mi spolzi po grlu. Opazujem ljudi v pivnici. V misli se mi prikliče programski problem v strojnem jeziku, katerega že dalj časa ne zmorem rešiti:

```
00100011110011
00101010010011
11100001001001
00100100100100
100100101010110
```

»Ta algoritem bo zaciklal. Vedno zacikla. Nerešljivo.« Preneham se ukvarjati s problemom. Ponovno se mi pojavijo prisilne ali vsiljene misli, ne vem:

»Sveti Jurij, Jezus, Horus, Oziris ... podatki ... besede ... v začetku je bil podatek ... in podatek je bil pri Bogu ...« Na spletu sem prebral, da so prisilne misli posledica obsesivno-kompulzivne motnje, vsiljene misli pa nastanejo zaradi psihotične motnje, kdo bi vedel. Možgani niso samo strojni procesor za obdelavo podatkov ampak tudi čutilo.

Pomislim nanjo. Kadar pride ona, je prijetno. Ljubiva se. Spreminja svojo podobo in se poigrava z menoj, kar me črviči in zaradi česar sem globoko v sebi nejevoljen. Toda vedno, potem ko se razblini v nič, mi zapusti kakšen priboljšek, navadno je to rešitev katerega izmed problemov, ki sem si jih dalj časa krčevito prizadeval rešiti.

A ko pridejo oni, je povsem drugače. Preden pridejo, praviloma popadajo predmeti na tla, kot bi jih nekakšen val nevidne sile pometel iz njihovih ravnovesnih leg na policah. Prvič sem se tega zelo prestrašil. Mnogo bolj kot tistikrat, ko se je pred menoj, med sprehodom po gozdni cesti, iz nič pojavilo nekaj, čemur bi lahko poenostavljeno rekli vesoljska ladja. Spreminjalo je obliko in barve ter izvedlo nekaj fizikalno povsem nemogočih manevrov, kot so zavoji pod pravim kotom ali ustavljanje na mestu, dokler ni na lepem izpuhtelo v nič. Ko pridejo oni, me stresajo in črno-magijsko prebadajo.

Ozrem se k sosednji mizi, kjer točajka postreže starejšemu, pivsko zajetnemu gostu pečeno piško skupaj z vrčkom piva.

»Najmanj kar lahko storijo je, da me spečejo kot piščanca v mikrovalovni pečici, saj sem vendar navađen ploskovec,« pomislim. Najhuje od vsega pa je trpko spoznanje, da me prehitevajo po času in mi pečatijo usodo. Tudi vsota mojega življenja je ploščata. Vzročnost se lomi. Nemogoče se je skriti ali še slabše, brezglavo bežati.

»In rešitev?« se vprašam. »Samouničenje, vsaj o tem lahko odločam.«

Naredim dolg požirek piva. Začutim alkoholno omamo. Pogledam v dno napol praznega vrčka.

»Ne, ne, nečesa drugega se moram domisliti.«

Oživi moj mobilni pametni telefon. Zvoni. Na prikazovalniku se pojavi Suzanina fotografija:

»Živijo.«

»Živijo, Suzana.«

»Pa ne da zopet popivaš?«

Suzana je zagotovo morala skozi telefon slišati gostilniški rumel in žvenket kozarcev, jedilnega pribora in posodja.

»Samo eno pivo sem si privoščil,« odgovorim.

»Saj to ne more biti res. Uničil se boš! Paranojne blodnje imaš! Slišiš? Ali si se že naročil pri psihiatru?«

»Ne še,« odvrnem tiho, skorajda osramočeno.

»Spravi se že vendar k psihiatru. Dokler ne obiščeš psihiatra, da vidi in razčisti, kaj je na stvari, se ne vračaj več k meni!«

Tišina. Pogledam prikazovalnik na telefonu, kjer se je izpisalo:

»Klic prekinjen.«

Do dna, na dušek, izpijem preostanek piva. Plačam ob točilnem pultu in se odpravim na ulico. Grem do

križišča Slovenske in Šubičeve, kjer se na ogromnem reklamnem zaslonu predvajajo oglasi in izmenjaje prikazuje točen čas in temperatura ozračja. Za trenutek postojim in zrem v reklamo na zaslonu:

POMAGAJ SI S SPLETOM IN BOG TI BO POMAGAL(!)

Spletne rešitve

vozelj[pika]com

Napotim se naprej skozi večerne meglice, proti Tivoliju. Nasproti mi privrši nuna. Kljub temu da je večer in je na ob tej uri ulici še precej ljudi, ni mogoče, da je ne bi opazil. Kmalu stopam mimo kipa, postavljenega v spomin na Edvarda Kocbeka, na začetku Tivolija.

Zaslišim zavijajoči jek šakala in v misli se mi prikrade podoba Anubisa, egipčanskega božanstva s šakaljo glavo, zavetnika mrtvih.

Stopim med železniške tire in čakam luči.

O življenju, vesolju in sploh vsem www.andros.si/vesolje/

- podroben opis Sonca in planetov Osončja,
- nastanek in mehanika galaksij,
- rojstvo, življenje in smrt zvezd,
- bigbang, struktura vesolja in njegov konec,
- o možnostih življenja na različnih planetih,
- potovanja na Mars, izza meja Osončja in še dlje,
- pojmovnik, pojasnilo manj znanih pojmov, formule.

PRIVEZAN

Bojan Ekselenski

Ne vem, kako naj začnem. Res, znašel sem se v silno norem položaju. Biti privezan na lastno zakonsko posteljo poleg mrtve ljubice Lane je gotovo nor položaj. Saj imam rad kakšno manj običajno seksualno prakso, a ne z Majo.

Zapestja in gležnji me bolijo kot hudič. Vrv je malce preveč zategnjena. V glavi nimam mačka, temveč podivjanega ljudožerskega tiranozavra. S čekani tolče po glavi in na svetlo vleče izgubljene spomine. A naj-hujše, ker se ne spominjam, kako sem se znašel v tej nori situaciji. Kaj se je dogajalo od včerajšnjega večera v baru pa do danes?

Vprašanja, vprašanja in še enkrat vprašanja.

Vrnimo se torej večer preden. Pokukajmo, preden Maja ne najde svojega moža Miho privezanega poleg trupla ljubice.

»Kje imaš čebelico Majo?« izleti iz Laninih seksi ust.

Miha se potopi v njene modre oči in ignorira zatohli vonj bifeja:

»Šla je k nadlogi tašči. Zakaj stara veštica noče in noče crkniti? Hudič je zakuril ekstra zanjo in čaka na njeno ukleto dušo.«

Lana je razširila oči in zaradi hrupa glasno zaklicala:

»Tašča je kot sonce. Ko ga ni, ga pogrešaš, a ko je, ti je hitro odveč. Na srečo je moja že pred desetletjem šla iz graščine z nogami naprej.«

Miha je srknil pijačo in prikimal:

»Srečna ti.«

Lana je bila res dober komad, a ne za v kuhinjo. Še jajc ne zna speči, ne da jih zažge. Tudi drugače ni nek umski biser. A hej, kdo za pod klobaso rabi brihto? A saj veste, ljubice imajo samo en namen. In v tem je bila vrhunska.

»Dajva se spraviti nekam na manj hrupno,« je oprezno predlagal in jo slačil z očmi. Saj je imel kaj sleči. Čisto pravi prototipni X komad. Maja je v letih zakona dobila dodatni plavalni balon in že nekaj let ne daje nič na svoj videz.

Ona je skomignila z rameni: »Prav imaš.«

Kavalirsko je plačal zapitek, ji pomagal obleči plašč in se naužil vonja bližine potrebne samice. Hladen jesenski zrak je buhnil kot iz zasede. Za hip je pomislil na Majo in taščo. Gotovo ga zoprna vešča opravlja. Kar naj, si misli.

»Kam?«

Seveda je morala vprašati, saj imajo blondinke baje nekatere dele možganov zakrnele. Malce nejevoljno ji je odvrnil:

»Saj veš. Imaš mogoče kakšen drug predlog? Zdaj je čas za tovrstno demokracijo.«

Lana se je namuznila:

»Bo kar dobro.«

Makino je parkiral na prostor za invalide. Kateri hudič si je izmislil parkirišče za invalide pred motelom, kjer večino strank predstavljajo fuk-pari?

Prijavila sta se in dobila ključ od svoje običajne sobe. Tukaj sta bila že stari stranki, Miha dlje od Lane. Prej je bila z njim malce zmešana Mojca, zatem kot noč zabita Petra in seveda nepozabna obsedenka Lučka.

Zaklenil je vrata in ko sta se spogledala, sta vedela, kaj sledi. Lana mu je bila všeč, ker je znala držati zaprta usta. Njen impotenten mož se peha za poslom nekje v Nemčiji. Zavaljen pleško, pol metra nižji in dvakrat starejši od nje, jo ima za nekakšno trofejo, kronski dragulj uspešnega poslovneža. Tipu stoji vse drugo, samo to ne, kar Lana potrebuje. Miha pa je bil samo Miha.

Postelja je bila francoska, torej ravno pravnja za vse njune perversnosti. Na njej je bila rdeča vrtnica. Gotovo darilo hiše za stalne stranke. Prešine ga –Kaj, če bi jo ščegetal z vrtnico po obriti češplji?–

Bližala se je noč čarovnic in to je bil Majin praznik. Glede na to, kako se oblači ... Odmahnil je z glavo, misel na ženo je izpihnil iz možganskih vijug.

Posvetil se je Lanini fukiš dišeči obleki. Kako rad jo je slačil in vonjal buhteč žmoht potrebnosti. Njeni dolgi prsti so radi našli pot tja dol. Lana je bila obdarjena s sex domišljijo. Vsaj nekaj, kajti po njegovem mnenju ji bog ni namenil ostalih delov možganov. Maja je res pridna čebelica, a v postelji z njo se je počutil kot nekrofil. Tisti zaključni –Ja, ja, prihaja mi. Joj,– že goni petnajst let. Nikoli nobenih grdih besed, nobenih porednih idej. Samo natepavanje negibnega trupa.

A Lana? Ona je podivjana fukotrebnica. Sicer imata po Mihovem mnenju njegov pes in ona IQ skupaj 30, pri čemer na psa pade 25, a komu mar? Saj ne hodita v motel polagati doktorata, temveč zadovoljevat nagon za ohranitev vrste. Na srečo se ukvarjata samo s prijetnejšim delom, saj si je ona že davno tega zakle-

s prijetnejšim delom, saj si je ona že davno tega zaklenila mašino, ker ne mara otrok. Bravo zanj, saj lahko fila, kot mati z orehi filajo potico.

Tedaj ga je neki vrag napeljal, da se je obrnil proti postelji. Prebledel je. Obstal. Lana je opazila in bevsknila:

»Zakaj si zmrznil?«

Tudi ona je obrnila oči v njegovi smeri. Prav tako je ostala brez besed. Takoj je moral pokazati naravo alfa samca pred razplodom:

»Kdo ste? Kaj počnete tu? Kako ste prišli notri?«

Vitek, popolnoma belolas moški z dolgimi lasmi se je urno postavil na noge. Na njem je bilo nekaj nena-ravnega, lahko bi rekli celo gejevskega, da uporabimo politično korektne besede. Čeprav ni videl odpiranja ust, mu je v glavi zadonel pocukran glas:

»Oprostita za ta vdor v vajino intimo. Jaz sem nadangel Dick, zavetnik prešuštnikov.«

»Kaj ste?« je siknil in nejeverno namrščil čelo. Lana je molčala. Njen enomestni IQ ji ni dovoljeval razmišljanja o tem, kako je to zмене, napravljeno za parado ponosa, prišlo v njun kotiček.

»Saj sem rekel, nadangel,« a mu je nič kaj vljudno segel v besedo:

»Takšnega nadangela ni! Ker sem hodil k verouku, mi ne prodajajte piškavih orehov. Nadangelom je ime Mihael, Rafael, Gabrijel, a Dick?«

Tokrat je fante segel v njegovo naštevanje in resno odvrnil:

»Cerkev me je zanikala, kar je razumljivo. Tudi nebeški bog se me malce sramuje, ker tako priznava nepopolnost svoje kreacije. Zaradi delikatnosti svojega patronata sem nekakšen honorarec.«

Spogledal se je z Lano. Čutil je njen strah, udarjal mu je v nosnice. Jezno je zarenčal:

»Vam bom dal nadangela, ko vam bom polomil kosti in ...« je samo stiskal zrak skozi stisnjene zobe besa.

Fant, mož, evnuh, karkoli je že bil, je zakvakal:

»Gospod, vaše grožnje me žalijo.«

»Žalijo? Ti krota! Ko boš iskal zobe, ne boš užaljen, temveč krvav.«

Že je hotel zaigrati pravega samca, kakršnega pričakuje samica pri motnji parjenja. A se ne more premakniti. Besno je hropel:

»Kaj je to?« Zalila ga je rdečica bikovskega besa, križana z veličino razdraženega leva.

Fant je bil bliskovito pri njem.

Bil je res bizarnega videza. Šele zdaj je to ozavestil. Ozke pajkice, bela oprijeta majica, mrtvaško bled obraz in usta brez ustnic.

Zdaj ga je res zgrabila prpa.

»Ampak do danes ste se imeli fino, ker sem delal za Boga. Žal pa sem kot honorarec prisiljen sprejeti še dodatno delo.«

»Kaj bledeš?« mu je izletelo. Fant je skočil do otrple Lane, jo oblizne po vratu. Prasička ni niti trznila, celo zavzdihnila je od ugodja.

»Delam še na črno kot patronat prevaranih,« in znova je obliznil njen slastni vrat. Še en sladostrastni uh in oh.

»Kot kakšen zjeban dvojni agent.«

Fant je prikimal, mrmrajoče potežkal Lanine prsi:

»Dobri komadi. Ker si zaklenila fortrajber, so samo za igro,« in mu je odvrnil:

»Dvojni agent, lepo rečeno. Na vašo smolo sem danes tukaj v službi vaše žene ...« še malce pregnete Lanine bujne prsi, »... in vašega moža. Moja naloga je, da nekako osmislim vajine skrite želje.«

»Skrite želje?«

»Ves čas fantazirate o seksualni eksotiki. Danes boste doživeli grande finale svojih fantazij.«

Za trenutek se je svet obrnil ven, notri in znova ven. Znašel se je privezan na domačo zakonsko posteljo. Poleg njega je ležala Lana. Oba sta bila gola. Nadangel Dick, kakšno je to zjebano ime za nadangela, je uživantsko oblizoval Lanino telo. To bi moral Miha početi. A ni, temveč je, trdno zvezan za posteljo, globoko sopihal. Nadangel je malce nagajivo siknil:

»Zdaj pa prvi fukiš izziv,« in v roki se mu znajde konkreten nož:

»Tudi o tem ste že sanjali. Dobro vem. Poznam vse perversne kotičke vašega uma.«

Hotel ga je ustaviti. Zaslišal je njegov šepet:

»Torej, gremo veselo na delo. Naj vam prehitro ne pride.«

Tako privezan si razbijam glavo, kaj se je zgodilo.

Zaslišim škrtanje ključavnice. Zgrabi me mrzlica. Kaj zdaj? Kako naj to razložim?

Maja vstopi v spalnico in neprizadeto frkne:

»Glej na glej! Okoli si govoril, da se ob meni počutiš kot nekrofil.«

Stresem z glavo. Kaj naredite, če se vam sanje spremenijo v resničnost, a resničnost v nočno moro?

Jašubeg en Jered

Novice iz Drugotnosti

ZADNJA STRAN

VITEZI IN ČAROVNIKI
www.vitezicarovniki.com

JAŠUBEG EN JERED
NOVICE IZ DRUGOTNOSTI
www.drugotnost.si

DRUŠTVO ZVEZDNI PRAH
www.zvezdni-prah.si

DRUŠTVO PRIZMA
www.prizma.si

TOLKIENOV DRUŠTVO GIL-GALAD
www.drustvogil-galad.si

FUTURUM
www.futurum.si

VODNIK PO ZF
vodnik-zf.info

MARA R. SIRAKO
www.marasirako.info

MARTIN VAVPOTIČ
martinvavpotic.wordpress.com

BOJAN EKSELENSKI
www.pisatelj.net

ANDREJ IVANUŠA
www.andros.si

MIHA REMEC
www.miha.remec.si

MIHA MAZZINI
mihamazzini.com

MIKI MUSTER
www.muster.si

IVAN SIVEC
www.ivan.sivec.net

VID LEGRADIČ
www.vtine.org/nr.html

SLOVENSKA WIKIPEDIJA
sl.wikipedia.org/wiki/Slovenska_znanstvena_fantastika

ZVEZDNI PRAH 3

Letni zbir slovenske fikcije

RAZPIS ZA OBJAVO

SPEKULATIVNIH ZGODB IN PESMI 2014

Novembra 2012 smo uspešno izdali prvo zbirko spekulativnih zgodb in pesmi **ZVEZDNI PRAH 2012 - letni zbir slovenske fikcije**. V pripravi je naslednja **ZVEZDNI PRAH 2013**. Mi pa načrtujemo naprej.

RAZPIS ZA LETO 2014

Društvo ustvarjalcev spekulativnih umetnosti ZVEZDNI PRAH, Stritarjeva 24, Maribor, razpisuje netekmovalni natečaj za objavo spekulativnih zgodb in pesmi za tretjo zbirko spekulativnih zgodb **ZVEZDNI PRAH 3 - letni zbir slovenske fikcije**.

Namen natečaja je pridobiti kvalitetna dela za objavo.
Zaključek 3. natečaja je: **30. september 2014**.

Zbirka bo izšla predvidoma med novembrom 2014 in marcem 2015. Na natečaj pošljite vašo zgodbo ali pesmi s področij:

- znanstvena fantastika,
- fantazija,
- horor (grozljivka),
- in/ali kriminalka.

Zgodba naj bo dolžine največ 24.000 besed (ali 96 strani ali 6 avtorskih pol ali 172.800 znakov s presledki). Pesmi naj bodo največ tri, poljubne dolžine. Besedilo naj bo v elektronski obliki (DOC, DOCX, ODT, ipd.) in naj bo pripravljeno skladno s standardi, ki so objavljeni na naši internetni strani **www.zvezdni-prah.si**.

Tričlanska komisija sestavljena iz članov društva, bo ocenila vse prispele zgodbe ali pesmi in se odločila o uvrstitvi besedila v izbor. Na njihovo odločitev pritožba ni možna. Avtorji prejmejo kratko sporočilo o izboru/neizboru v roku 30 dni od dneva zaključka natečaja. Z izbranimi avtorji bomo sklenili ustrezno avtorsko pogodbo o brezplačnem odstopu besedila.

Gradivo pošljite v elektronski obliki na e-naslov:
info@zvezdni-prah.si
ali v drugi digitalni obliki (USB ključek, CD) na naslov:
Društvo ZVEZDNI PRAH
Stritarjeva 24, 2000 Maribor.